Агазеҭ шьаҭаиркит Д.И. Гәлиа 1919 ш. февраль 27 азы

АҦСНЫ

Ареспубликатә ҳәынҭқарратә усҳәарҭа «Аҧснымедиа»

2026 ш. маи 14 № 18 (21 709)

Урыстәылеи Аҧсни Рхадацәа реиҧылара

Москва, Кремль

Аиааира Амш аҽны, Кремль имҩаҧысит Урыстәылеи Аҧсни Рхадацәа Владимир Путини Бадра Гәынбеи реиҧылара. Аҧсны Ахада дидныҳәалауа, Владимир Путин ҭабуп ҳәа иеиҳәеит Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду аҟны Аиааира иазку аныҳәатә усмҩаҧгатәқәа ихы ахьрылаирхәыз азы.

«Шәара шәзы абас еиҧш иҟоу аусмҩаҧгатәқәа рҟны шәыҟазаара иҧсабаратәуп, иҵьашьатәу акгьы ыҟаӡам, избанзар Аҧсны ауааҧсыра 55 ныӡқьҩык инареиҳаны Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду иалахәын, 23-ҩык ирыхҵан Асовет Еидгыла Афырхацәа ҳәа ахьӡқәа. Иҟан Ахьӡ-Аҧша Аорденқәа рыхҧагьы змаз», – иҳәеит Путин.

Урыстәылатәи Афедерациа Ахада иара убас иазгәеиҭеит Аҧсни аҧсуа жәлари рзы иҧсабаратәу усны ишыҟоу рабдуцәа рфырхаҵара агәаларшәара ҳаҭыр аҟәҵара.

Иара убас уи иаҵишьит Урыстәылеи Аҧсни реизыҟазаашьақәа қәҿиарала аҿиара ишаҿу.

«Шықәсык иреиҳаны иҵуеит ареспублика напхгара ашәҭоижьҭеи, абри аамҭала аиҭакра бзиақәа мҩаҧысуеит. Иаҳҳәар алшоит, 2025 шықәсазы атауареиҭарсра 16 процент рыла ишьҭыҵит. Ари ҟаҵарба бзиоуп. Еилкаауп, иҟаҵатәу даара ишырацәоу, иахьа убри ҳалацәажәарц сҭахуп», – иҳәеит Владимир Путин.

Бадра Гәынба иара иганахьала Владимир Путин аныҳәа идиныҳәалеит, ҭабуп ҳәа иеиҳәеит Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду агәалашәара аиқәырхаразы.

Иара убас Путин ҭабуп ҳәа иеиҳәеит Аҟәатәи аҳаирбаҕәаза аиҭашьақәыргыларазы, атәылақәа рыбжьара авиаеимадаразы идикылаз аӡбамҭақәа рзы.

«2025 шықәсазтәи аихшьалақәа рыла ҳаирла имҩанган 120 ныӡқьҩык инареиҳаны», – иҳәеит Гәынба.

Иахьа ҳаирла аимадара рыбжьоуп Аҟәеи, Москвеи, Санкт-Петербурги, Ханты-Мансиски, Уфеи, Нижни Новгороди.

«Иаарласӡаны Ставропольтәи атәылаҿацәи, Минеральные Воды рҟны ҳаирла аимадарақәа раартра ҳазыҧшуп. Аҧыррақәа ргеографиа аҽарҭбаауеит, ари – Аҧсны аекономика арҿиаразы цхыраагӡоуп», – иҳәеит Гәынба.

Аҧсны Ахада иазгәеиҭеит Урыстәылатәи аҳақьымцәа Аҧснытәи рҩызцәа ирырҭо ацхыраара атәы, џьдала аҧхынтәи асезон аан.

Уи убасгьы иаҵишьит 14 шықәса зхыҵуа рхәыҷқәа рыцны Урыстәылеи Аҧсни рҳәаа ахыҵраз ақәҵарақәа Урыстәыла Ахада иахьидикылаз акырӡа шаҭанакуа. Гәынба иажәақәа рыла, уи иалнаршоит ареспублика ашҟа атуристцәа рхыҧхьаӡара азырҳара.

«Идуӡӡаны иҭабуп Аҧсны ашҟа хаҭала иаашәырҧшуа ахшыҩзышьҭразы, ҳтәылақәа русеицура активла шәахьалахәу азы. Азин сышәҭ ҩаҧхьа ҭабуп ҳәа шәасҳәарц, ишәзеиӷьысшьарц ақәҿиарақәа, ҳтәылауаа рыхьӡала адныҳәалара ажәақәа шәысҭарц», – иҳәеит Бадра Гәынба.

***

Аҳәынҭқарра Ахада Бадра Гәынба Москва имҩаҧысыз аиҧылара аххәаа аиҭеит. «Зегь раҧхьаӡа иргыланы, ҳара ҳзы акраҭанакуеит Москва имҩаҧысуа апарад аҽалархәра. Ари акрызҵазкуа хҭысуп, аҳаҭыри апатуқәҵареи рныҧшуеит, аиааира згаз абиҧара рҿаҧхьа иҳаду уалҧшьоуп. Иахьатәи ҳаамҭазы, аҭоурых анеицаркуа, акырӡа аҭанакуеит аиаша аиқәырхареи ас еиҧш иҟоу азинеилагарақәа раҧырҟәҟәаареи. Имҩаҧысит Владимир Владимир-иҧа Путини сареи ҳаиҧылара, ҳрылацәажәеит аҩганктәи аусеицуреи, ҳтәылауаа ргәы иҭхо ауадаҩрақәеи рызҵаарақәа. Агәра ганы сыҟоуп, ари аиҧылара абзоурала иҳадоу, акрызҵазкуа азҵаарақәа рызбара шалыршахо».

***

Москватәи аҧсуа диаспора актив рҧылараан Бадра Гәынба Аҧсны инагӡахо апроектқәа ирыдҳәало азҵаарақәа рҭак ҟаиҵеит. Атәыла Ахада инаҭшьны иазгәеиҭеит Урыстәылатәи Афедерациа анапхгара иҟарҵо адгылара Аҧсны Аҳәынҭқарреи уи иқәынхо ажәлари рҭахрақәа ирықәыршәаны, ҳаҭырқәҵарыла ишымҩаҧырго. Бадра Гәынба иазгәеиҭеит иахьа инарыгӡо апрограммақәеи апроектқәеи, аҵаралашареи, амедицинеи, абизнеси русхкқәа налаҭаны, атәыла аҿиаразы акырӡа шаҭанакуа. Аҳәынҭқарра Ахада инаҭшьны иазгәеиҭеит ҳаамҭазтәи аҿиара амеханизмқәа рхархәара шхымҧадатәиу, аха ишхадароу амилаҭтә идеалқәеи, атрадициақәеи, акультуреи реиқәырхара.

Бадра Гәынба Аиааира апарад ихы алаирхәит

Аҧсны Ахада Бадра Гәынбеи иҧшәма Ирма Ҳашыги Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду аҟны игаз Аиааира 81 шықәса ахыҵра иазкны Москва имҩаҧысыз арратә парад рхы аладырхәит.

Апарад анхыркәшаха, Урыстәыла Ахада Владимир Путини аҳәааныркәтәи аҳәынҭқаррақәа рхадацәеи аибашьра ашықәсқәа раан иҭахаз ргәаладыршәеит. Аҧсны Ахада Бадра Гәынбеи иҧшәмеи Александровтәи абаҳчаҿы Идырым Асолдаҭ ибаҟа амҵан ашәҭшьыҵәрақәа шьҭарҵеит.

Владислав Арӡынба диижьҭеи 81 шықәса ҵит

Аҭоурых аҟны ахьӡ ду

Маи 14 – иналукааӡаша аҳәынҭқарратә, аполитикатә усзуҩ, ҳаамҭазтәи Аҧсуа ҳәынҭқарра ашьаҭаркҩы, Аҧсны Аҳәынҭқарра Раҧхьатәи Ахада, аҭарауаҩ-мрагылараҭҵааҩ ду Владислав Григори-иҧа Арӡынба имшира ауп. Иҧсы ҭаҙҭгьы, иахьа ихыҵуан 81 шықәса.

Аҧсны анапхгара Ешыра иҟоу Аҧсны Раҧхьатәи Ахада Владислав Арӡынба Имемориал аҟны ашәҭқәа шьҭарҵеит.

Владислав Григори-иҧа Арӡынба диит 1945 шықәса маи 14 азы Аҟәа араион Ешыра ақыҭан. Абра имҩаҧысит уи ихәыҷра, ишкол шықәсқәа.

Владислав Григори-иҧа Арӡынба – асоветтә, аҧсуа аҳәынҭқарратә, аполитикатә усзуҩ, аҭоурыхтә ҭҵаарадыррақәа рдоктор, СССР жәлар рдепутат, Аҧсны Аҳәынҭқарра Раҧхьатәи Ахада – ҳаамҭазтәи аҧсуа ҳәынҭқарра ашьаҭаркҩы.

Владислав Арӡынба – Аҧсны иҿыцӡоу аҭоурых аҟны иналукааӡаша хаҭароуп. Гәыҩбара аҭам аибашьраан атәыла зықәшәааз аҭагылазаашьа уадаҩӡа аҟнытә Аҧсны алгара имч шақәхаз, иара иоуп изылшаз раҧхьатәи аибашьрашьҭахьтәи ашықәсқәа раан ихьыҧшым аҳәынҭқарра аргылара амҩа ашҟа Аҧсны акылгара.

Иуадаҩыз аамҭақәа раан, 1990 ш. декабр азы, уи Аҧсны Иреиҳаӡоу Асовет Ахантәаҩыс далхын. Хықәкысгьы имаз ахатәҳәаақәҵаразы аҧсуа жәлар рзинқәа инеишьҭаргыланы рынагӡара акәын, ақырҭуа шовинистцәа ақәымчра ду шыҟарҵозгьы.

Хашҭшьас ирымоузеи СССР Иреиҳаӡоу Асовет аилатәарақәа раан уи аҿацаҿаца ҳәа, апрограмматә ҟазшьа змаз иқәгыларақәа. Уи иажәақәа рыла Аҧсны мацара акәымкәа, Асовет Еидгыла азбжарак аҟны бзиа деицырбеит.

Уи инапхгарала Аҧсны жәлар 1992-1993 шықәсқәа рзы Аҵьынҵьтәылатә еибашьра аан аиааира ргеит. Убасҟантәи аамҭаз дыҟамзар ҟаларын даҽаӡәы, Владислав Григори-иҧа иааирҧшыз афырхаҵара аҟаҵара зылшоз. Адәахьала уахьихәаҧшуаз дҭынчын, аҽынкылара илан, аха уи инарҵауланы хьаас иман аибашьра иамҽхакыз Ҳаҧсадгьыл аҿы имҩаҧысуаз зегьы, игәаҭахь инеигон аибашьраҿы зҧацәа, згәакьацәа зцәыӡуаз аҭаацәарақәа рхьаа, ргәырҩа. Абас ишыҟазгьы, уи дацәхьаҭуамызт ихықәкы хада – аҕа иаҵархара, ақырҭуа мпыҵахалаҩцәа рҟнытә Аҧсны ахақәиҭтәра.

Изгәаламшәода 1992 шықәса сентиабр азы ақырҭуа-аҧсуа еимакы аҭышәанырҭәаларазы Москватәи аиқәышаҳаҭра анапаҵаҩра! Владислав Григори-иҧа, иуҳәар ауеит, инапқәа дырҵәиуан, аха ари ауаҩ илшеит Аҧсны иазеиӷьны аусқәа реиҿкаара, усҟантәи Урыстәыла анапхгара даара ишиқәыӷәӷәозгьы. Иара ибзоураны аиқәышаҳаҭра ианыхын аибашьра раҧхьатәи амшқәа раан Аҧсны ацхрааразы иааз хатәгәаҧхарала аибашьцәа рықәыӡбара иазкыз ахәҭа.

Владислав иеиҧш иҟаз ауаҩ ду 1993 шықәса марттәи ажәылара ибҕа азҧымҵәеит. Ишдыру еиҧш, ари ажәылараан ҳармчқәа аҵәыӡ дуқәа роуит. Уаҩы игәы иаанагар ауан имҩаҧысуаз ахҭысқәа рычҳаразы, рхыгаразы мчык изнымхеит ҳәа. Аха Владислав ажәлар идгылон, агәра ргон атәыла кылигарц ахьиҭахыз ахықәкқәа риашара.

1994 ш. ноиабр 26 азы В.Г.Арӡынба Аҧсны Аҳәынҭқарра Ахадас далхын. 1999 шықәса октиабр азы, алхрақәа раан, ҩаҧхьа уи Аҧсны Ахадас деиҭалхын.

Владислав Григори-иҧа Арӡынба – апрофессор, Аҧсны аҭҵаарадыррақәа Ракадемиа алахәыла иашаҭәҟьа, Аҧсны Афырхаҵа, «Ахьӡ-Аҧша» аорден актәи аҩаӡара занашьоу, убасгьы хыҧхьаӡара рацәала Жәларбжьаратәи аҳаҭыртә хьыӡқәеи аҳамҭақәеи ианашьоуп.

Аҟәа, Маи 9 аҽны

Иҭәын шәыга лашала

Аҵьынҵьтәылатәи еибашьра Дуӡӡаҿы иҭахаз ргәаладыршәеит Аҟәа. Диоскураа рыԥшаҳәаҿы Идырым асолдаҭ ибаҟа амҵан ашәҭшьыҵәрақәа шьҭарҵеит Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа, Аԥыза-министр Владимир Делба, Жәлар Реизара Аиҳабы Лаша Ашәба, Аԥсны иҟоу Урыстәыла аҵҳаражәҳәаҩ Михаил Шургалин, Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы Беслан Ешба, Жәлар Реизара адепутатцәа, Аиҳабыра иалоу, аруаа, ауаажәларра рхаҭарнакцәа, астудентцәа, ашколхәыҷқәа.

Иахьа Аԥсны инхоит Аҵьынҵьтәылатәи еибашьра Дуӡӡа аветеранцәа аа-ҩык , Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду афронтқәа рҿы еибашьуан 55 нызқьҩык инареиҳаны ҳҵьынҵьуаа. 17,5 нызқьҩык инарыцны аибашьраҿы иҭахеит. Аԥснынтәи 23-ҩык «Асовет Еидгыла Афырхаҵа» ҳәа ахьӡ рыхҵан.

Маланыҟәала аиԥхныҩлара «Иҭабуп сабду аиааиразы» мҩаԥысит Аҟәа. В.Г. Арӡынба ихьӡ зху аибашьра Ахьӡ-Аԥша Аҳәынҭқарратә музеиа ахыбра инаркны Мархьаул ақыҭанӡа ицон амаланыҟәарныҟәацаҩцәа рымҩа. Уаҟа амаланыҟәатә еиԥхныҩлара алахәылацәа Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду аҟны иҭахаз аибашьцәа рбаҟа амҵан ашәҭшьыҵәрақәа шьҭаҵаны Аҟәаҟа ихынҳәит.

Амаланыҟәатә еиԥхныҩлара иалахәын 50-ҩык инареиҳаны аҳҭнықалақь ауааԥсыреи асасцәеи. Акциа мҩаԥыргоит 13-нтә. Аҳәынҭқарратә музеи адиректор Мзиа Беиа алахәылацәа бзиала шәаабеит ҳәа ралҳәеит, ирзеиӷьальшьеит аҭынчра. «Ҳабдуцәа рфырхаҵара агәалашәара иааиуа абиԥарақәа ирымаҳдалароуп», – лҳәеит лара.

Имҩаԥысит убасгьы акциа «Ԥсра зқәым аполк». Аԥсны аҳҭнықалақь ҩаԥхьа жәларбжьаратәи амемориалтә акциа аҽаланархәит. Шәҩыла ауаа рабдуцәа - Аҵьынҵьтәылатә еибашьра ду иалахәыз рпатреҭқәа рымаҩ ақалақь амҩадуқәа рахь ицәырҵит, афронти атыли рҿы аиааира зчаԥоз ргәаладыршәарц. Акциа иалахәыз зегьы шьыжьнаҵы С. Чанба ихьӡ зху Аԥсуа ҳәынҭқарратә драматә театр аҿаԥхьа еизеит. Уаантә амшын инаваршәны Амҳаҵьырцәа рыԥшаҳәала ицон, анаҩс Аидгылареи Гәлиеи рымҩақәа рахь ииасит.

Ахақәиҭра аштаҿы алахәылацәа минуҭктәи аҿымҭрала иҭахаз ргәаладыршәеит. Сынтәа ҷыдала ахшыҩзышьҭра аҭан абиԥарақәа реимадара. Актәи аҵәаҳәақәа рҿы игылан ашколхәыҷқәеи аҿари, урҭ рзы акциа аҽалархәра хатәы ҭоурыхуп. Акциа еиҿыркааит В.Г. Арӡынба ихьӡ зху Аибашьра Ахьӡ-Аԥша Аҳәынҭқарратә музеии, Аԥсны иҟоу Россотрудничество ахаҭарнакреи, Урыстәыла Аҵҳаражәҳәарҭеи. Аҵхыраара ҟарҵеит аҳҭнықалақь ахадареи «Аволонтиортә рота» Аԥснытәи аҟәшеи.

Аҳәынҭқарра Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа, Бадра Гәынба ихьӡала ҳҵьынҵьуаа Аиааира ду амш рыдиныҳәалеит. (Адныҳәалара атекст нагӡаны агазеҭ иануп).

Аиааира ду 81 шықәса ахыҵра иазкыз апарад мҩаԥган Аҟәа, Ахақәиҭра аштаҿы. Шьаҿеикәшәала арратә цәаҳәа иқәсит аруаа, апарад аҿы ицәырган аибашьыга техникагьы. Апарад идикылеит атәылахьчара аминистр Беслан Ҵәыцьба.

Уи иалахәын 700-ҩык инареиҳаны аруаа. Урҭ иреиуан атәылахьчара Аминистрра, Аҳәынҭқарратә шәарҭадара амаҵзура, аҩныҵҟатәи аусқәа Рминистрра, аҭагылазаашьа ҷыдақәа рзы Аминистрра, Аҳәынҭқарратә ҳазалхратә еилакы, Урыстәылатәи Афедерациа атәылахьчара Аминистрра абыжьбатәи еидҵоу арратә база, Аԥсны иҟоу Урыстәыла Ашәарҭадаратә усбарҭа иатәу Аҳәаахьчаратә усбарҭа рырхәҭақәа.

Ашьыбжьышьҭахь аныҳәатә концерт мҩаԥысит Аҟәа, Ахақәиҭра аштаҿы. Арратә паради акциа «Ԥсра зқәым аполки» анхыркәшаха ашьҭахь, ақалақь ауааԥсыреи асасцәеи аҳҭнықалақь ашҭа хадаҿы рҿеидыркылеит. Шәҩыла ауаа еизеит аԥсуа естрада аеҵәақәа рықәгылаарақәа ирыхәаԥшырц. Аныҳәатә гәалаҟазаара аман амшгьы, ахәаԥшцәа ирылукаауан арратә маҭәа зшәызи ашәҭқәа зкызи ахәыҷқәа.

Аконцерттә программа еиднакылеит еиуеиԥшым ажанрқәа. Еизаз рҿаԥхьа иқәгылеит ареспубликаҿы иналукааша ашәаҳәаҩцәа: Мадина Кәарацхьелиа, Нарсоу Абыхәба, Авто Конҵьариа, Ильда Қәычбериа, Сати Какәбаа. Иара убас рномерқәа ӡырыргеит аиҳәшьцәа Берзениаа, Саида Габниа, Ҭемыр Ҭаниа, Ҵьими Шәманиа, Викториа Лабиа.

Амҳаҵьыраа рыԥшаҳәаҿгьы имҩаԥысит Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Ду аҟны игаз Аиааира 81 шықәса ахыҵра иазкыз аныҳәатә концерт. Аусмҩаԥгатә еиднакылеит абиԥарақәа. Аныҳәатә программа гәылҭәаахеит. Иҷыдоу агәалаҟазаара ацын ахәыҷбаҳча «Алашара» ааӡамҭацәа рықәгылара.

Анаҩс асценахь ицәырҵит аԥсуа естрада артистцәа, Аҟәатәи иреиҳаӡоу азеиԥшарратә командаҟаҵаратә ҵараиурҭа акурсантцәеи ахореографиа ашкол «Акәашара амҩа» алахәылацәеи еицынарыгӡеит авальс «Аамҭа иагәылганы». Ари ақәыргыламҭаҿы ахореографиеи, зыԥсы ҭоу амузыкеи, аеффектқәеи иҳаҩсхьоу аамҭахь ҳдырхынҳәуан.

Артистцәа инарыгӡеит Асовет аамҭазтәи арра-патриоттә ашәақәа реиԥш, ҳаамҭазтәи акомпозициақәагьы. Аконцерт инаваргыланы аштаҿы еиҿкаан адәынтәи амаҵурҭа, иаатит атематикатә фотоҭыхырҭа ҭыԥқәеи Аԥсны аиааираҿы иҟанаҵаз алагала атәы зҳәо аинформациатә цәыргақәҵеи. Ахәыҷқәа рзы еиҿыркааит амастер-класс «Акаҭран аҿы асахьа ҭаххуеит». Ақалақь зегьы ашәыга лашақәеи ахәыҷқәа рыччаԥшьи рыла иҭәын. Аусмҩаԥгатә еиҿнакааит «Москва Аҩни», Москва Аиҳабыра, адәныҟаекономикатәи жәларбжьаратәи аимадарақәа Рдепартаменти, Москватәи аҵьынҵьуаҩ Иҩни иҟарҵаз аҵхыраара иабзоураны.

Аиааира Ду ахьӡала

Агәалашәара иашьаҭоу

40 туиа-ҵла еиҭарҳаит «Агәалашәара абаҳча» захьӡу акциа аҳәаақәа ирҭагӡаны Тҟәарчал араион Агәыбедиа ақыҭан. Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуи Аԥсны Жәлар Рҵьынҵьтәылатә еибашьреи рфырхацәа раллеиа аҭакыраҿы еиҭарҳаит Вологодтәи аобласт аҟынтәи иааргаз. Акциа аидеиа хаданы иамоуп Аҵьынҵьтәылатә еибашьра ду аан иҭахаз ргәалашәара иазкны 27 миллион ҵла реиҭаҳара .

Агәырҕьаратә хәҭаҟны иқәгылеит ақыҭа ахада Генри Бигәаа, Аԥсны иҟоу Россотрудничество ахаҭарнакра анапхгаҩы инапынҵақәа нызыгӡо Вадим Банников. Вологодтәи аобласт агубернатор иусбарҭа анапхгаҩы Виачеслав Фомин, Вологодтәи аобласт абнатә комплекс аминистр Евгени Агулов, Жәлар рфронт ахаҭарнак, аинтернационалтә ԥшыхәра-жәыларатә бригада «Донбасс абнатә дивизиаҿы» зхатәгәаԥхарала еибашьуа, Донецктәи жәлар рреспублика зҽаԥсазтәыз аҳақьым Борис Сычеников.

Ашколхәыҷқәа ажәеинраалақәа ирыԥхьеит, акәашаратәи авокалтә номерқәеи ӡырыргеит. Акциа «Агәалашәара абаҳча» адунеи ахьынӡанаӡааӡо атәылақәеи абиԥарақәеи еиднакылоит. Уи еиҿыркааит: Аԥсны иҟоу Россотрудничество ахаҭарнакра, Вологодтәи аобласт абнатә комплекс аминистрра, «Вологдалесхоз», Тҟәарчал араион ахадара акультура аҟәша.

Иара убас, Урыстәыла аҭҵаарадыррақәа рықалақь Мичуринск ахаҭарнакцәа, Аиааира амшныҳәа аламҭалаз иаҭаауит Очамчыра. Аиааира аагаразы зхы-зыԥсы иамеигӡаз ргәалашәара наӡаӡа акамыршәреи, Очамчыреи – Мичурински реиҩызара ашьақәыргәгәаареи иршьанахеит урҭ ҳамҭас иааргаз 120-ҵәаҵла еиҭаҳатә. Аҵәатә баҳча еиҭаҳан аиҩызара зыбжьоу ақалақьқәа рхадарақәа русзуҩцәеи ашколхәыҷқәеи рымчала Аӡыбжьа ақыҭан.

Анаҩс, Мичуринсктәи аделегациа алахәылацәеи аԥшәмацәеи ашәҭ шьыҵәрақәа шьҭарҵеит Аҟәа, «Идырым асолҭад» ибаҟа амҵан, иаҭааит гәахәа ҳаракыла ирыдыркылаз, Б.Шьынқәба ихьӡ зху ақалақьтә баҳчаҟны имҩаԥысуаз аҿыханҵаҩцәа хәыҷқәа рбаҩхатәра иаршаҳаҭгоу аҵәыргақәҵа.

Еицакра зқәым Аиааира ду

Аԥсны Аҳәынҭқарра Ахада Гәынба Бадра Аԥсны жәлар Аиааира ду амш рыдиныҳәалеит.

Адныҳәаларaҿы иазгәаҭоуп:

«Акыр иаԥсоу ҳауаажәлар!

Гәык - ԥсык ала ишәыдысныҳәалоит аныҳәа ду - Аиааира Амш! Иԥшьоу ари амш наунагӡа ауаатәыҩса рҭоурых ианылеит агәымшәареи, ахачҳареи, Аԥсадгьыл абзиабареи ирсимволны.

Иага шықәса царгьы, Аиааира ду аҵакы еицакра ақәӡам - уи абиԥарақәа зегьы рзы имҩақәҵагану ишыҟаз иаанхоит. Аԥсны жәлар Асовет Еидгыла ажәларқәа зегьы реиԥш, аԥсадгьыл ду анемец-фашисттә мпыҵахалаҩцәа рцәыхьчаразы игылеит.

Зықьҩыла ҳауаажәлар рхаҭарнакцәа афронт ахь ицеит афырхаҵареи ахамеигӡареи аарԥшны. 55 нызқьҩык инареиҳаны Аԥсны аҵеицәа Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа рхы аладырхәит, урҭ рахьтә 17 нызқьҩык инареиҳаны аибашьра адәаҿы иҭахеит, Асовет Еидгыла Афырхаҵа ҳәа ахьӡ ҳаракы рыхҵоуп 23 ҩык. Урҭ зегьы наунагӡа ҳгәалашәараҿы иаанхоит.

Аҵьынҵьтәылатә еибашьра дуӡӡа афырхацәа ирҿырԥшны, урҭ рыхшареи рмаҭацәеи хьызла-ԥшала афырхаҵареи апатриотизми ртрадициақәа ирыцҵо, Аԥсны Аҵьынҵьтәылатә еибашьра ашықәс хьанҭақәа раан ҳ-Аԥсадгьыл ахьчаразы хацәнмырха игылеит, Аиааирагьы ргеит.

Ҷыдала иҭабуп ҳәа раҳҳәоит иахьа иҳадгылоу, аҳаҭыр ду иаԥсоу ҳветеранцәа. Шәара аамҭақәа реиқәҿыҭра алзыршаз, аибашьра иазку аиаша иаҿахәҳәагахаз, иаашәырԥшыз агәымшәареи ахамеигӡареи рыла ҳара ҳзы иҿырԥшыгаｎы иҟоу фырхацәа иашақәоуп. Ҳара ҳзы уалԥшьаны иҟазароуп иахьа шәара шәеиҷаҳара, ишәыхәҭоу адгылара шәыҭара. Шәҿаԥхьа ҳхырхәоит аиааиреи, аҭынч ԥсҭазаареи, ԥхьаҟатәи аԥеиԥш аргылареи рзы иҳамоу алшаразы.

Иахьа, даҽа аамҭаны еиԥшымкәа, аҭоурыхтә ҵабырг мырӡкәа, еиқәырханы аԥхьаҟагьы егьырҭ абиԥарақәа ирхьыгӡалатәуп. Аҭоурых даҽакала ахҩылаара, асовет жәлар иргаз Аиааира иамоу аҵак ду армаҷра, ахақәиҭреи аҭынчреи зыхьчаз миллионҩыла ауаа рфырхаҵара аицакра ҟалашьа амам.

Аҵак ду змоу ари амш азы иҭабуп ҳәа расҳәарц сҭахуп аветеранцәа реиԥш, атыл аҟны аҵхыраара ду ҟазҵоз, убас Аиааираҿы злгамаламҭа ыҟоу зегьы. Иҭахаз рыхьӡ кашәара ақәымзаait!

Акыр иаԥсоу ҳауаажәлар, ишәзеиӷьасшьоит агәабзиара, аҭынчра, аманшәалара! Аиааира Ду амш ҳаԥсадгьыл аизҳазыӷьаразы ҳауаажәлар реидгылара иамоу аҵак ду ҳгәалазыршәо рыцхәны иҟазааит наунагӡа.

Даҽазныкгьы ишәыдысныҳәалоит Аиааира Ду амш!»

«Ари амца –баша мцабӡам»

Жәларбжьаратәи акциа «Агәалашәара амца» аҳәаақәа ирҭагӡаны урыстәылатәи ауаажәларратә ҵысра «Жәлар рфронт» Аҟәаҟа иааргеит Идырым Асолдаҭ иҳаҭгәынаҿы, Кремльтәи аҭӡы азааигәара ибылуа Наӡаӡатәи амца аҟәырҷаха зҭаз акәаҷаб. Ацеремониа мҩаԥысит В.Г.Арӡынба ихьӡ зху Ахьӡ-Аԥша амузеи аҿаԥхьа.

Ареспубликахь амца ааргеит «Жәлар рфронт» ахаҭарнакцәа – Аҳәынҭқарратә Дума адепутат Валери Гориуханов, арок-шәаҳәаҩы Мара Кана, аинтернационалтә ԥшыхәра-жәыларатә бригада «Донбасс абнатә дивизиаҿы» зхатәгәаԥхарала еибашьуа, Донецктәи жәлар ррреспублика зҽаԥсазтәыз аҳақьым Борис Сычеников.

«Агәалашәара амца» аҟәырҷаха аҭара ацеремониа иалахәын Аԥсны Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа, ахада Иусбарҭа анапхгаҩы Беслан Ешба, Урыстәыла иҟоу Аԥсны аҵҳаражәҳәаҩ Михаил Шургалин, Аԥсны иҟоу Россотрудничество ахаҭарнакра анапхгаҩы инапынҵақәа назыгӡо Вадим Банников, Аҟәа ахада Ҭемыр Агрба, атәыла ахада иҵхырааҩ Алиас Аҩӡба, Апостолтә иашахаҵаратә уахәама анапхгаҩы Виссарион Аԥлиа, Аԥсны абыргцәа Рхеилак ахантәаҩы Аполлон Думаа.

Аԥсны Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа, еизаз зегьы иааиуа Аиааира амш рыдиныҳәалеит, иазгәеиҭеит аԥсуа жәлар акрызҵазкуа, асимволтә хҭыс шаҳаҭс ишамоу. «Ари амца – баша мцабӡам. Ари зыԥсы ҭоу гәалашәароуп. Уи Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡаҿы ажәларқәа иргаз аиааиреи, ԥсра зқәым рфырхаҵареи, рхьамҵреи ирсимволуп», – иҳәеит Беслан Бигәаа. Аԥсны иҟоу Урыстәылатәи Афедерациа аҵҳаражәҳәаҩ Михаил Шургалин инаҵшьны иазгәеиҭеит ари акциа Аԥсны ԥшьы-шықәса шыҵуа имҩаԥысуеижьҭеи. «Ҳара ҭабуп ҳәа раҳҳәоит Жәлар рыфронти уи активистцәеи, иахьа ҷыдала Аҟәаҟа наӡаӡатәи амца ахәҭак ҳзаазгаз – ҳәа иажәа хиркәшеит аҵҳаражәҳәаҩ.

В.Г.Арӡынба ихьӡ зху Ахьӡ-Аԥша амузеи аиҳабы Беиа Мзиа араионқәа рхадацәа ирылҭеит Наӡаӡатәи амца ахьарку акапсулақәа. «Рыцҳарас иҟалаз, зыԥсы ҭаны иаанхаз Аҵьынҵьтәылатә еибашьра ду аветеранцәа даара имаҷуп, урҭ рхылҵшьҭрақәагьы амцабз аҟәырҷаха иахьысыр рылшоит», – лҳәеит лара. Анаҩс, аԥсуа естрада артистцәа инарыгӡеит аибашьра иазку ашәақәа.

Аҳаир – амшын – аихамҩа

Иаҳҭаарц зҭаху рзы

Ҳтәыла иаҭаарц агәаҳәара змоу рхыпҳьаӡара есымшаеира еизҳауеит, еиҳаракгьы аҧхынтәи аамҭақәа раан. Урҭ рырманшәалара аус ирхықәкы хадоу мшызҳа, хырхарҭа рацәала зымҽхак зырҭбаауа Аҧсынтәи атранспорт хкқәа: аҳаир, амшын, аихамҩа.

Акәеи Ставропольтәи атәылаҿацә, Аминералтә Ӡқәеи рыбжьара иааиҧмырҟәаӡакәа аҳаирпланқәа рыцырра хацыркхоит рашәара 3 инаркны. Урҭ мҩаҧгалахоит мчыбжьык ахь ӡнык ҩынтә – хашалеи сабшалеи, аилахәыра «Руслаин» иатәу аҳаирпланқәа CRJ 200 рыла. Ари ахырхарҭа ҿыц аартра алыршахеит Аҧсны аиҳабыреи, Ставропольтәи атәылаҿацә анапхгареи, аҳаиреилахәыра «Руслаини» аагәа имҩаҧысыз Кавказтәи аинвестициатә форум аҿы имҩаҧыргаз аиқәшаҳатрақәа ирыбзоураны. Аекспертцәа изгәаарҭоит аиаре-имадара ҿыц аартра атранспорттә инфраструктура аҿиареи арегионбжьаратә еимадаракәа рырҭәгәареи ишазырхоу.

Иара убас, иаххысыз амшқәа рзы Акәеи Башкорҭостан аҳтныҟалақь Уфеи рыбжьара аҳаиреимадаратә усура иалагеит. Аҧсныҟа Уфатәи рапҳьатәи ареис ала иааз, Башкорҭостан адәныҟаекономикатә еимадаракәеи аконгресстә усуреи рминистр Маргарита Болычева аҳаиреимадара ашьақәыргылара аҭак ду алҭеит. «Ҳара рапҳьатәи ареис ала Акәаҟа ҳааит. Уаанӡа Уфа аҳаирплан уҭаланы х-саатк рыла Акәа акалара залымшозшәа убон, аха уи иахьа иалыршахеит Аҧсни, ҳареи ҳҳадацәа рыбзоурала. Ҳгәыҕуеит ари, хусеицура аҿиаразы иҳәарҭахап ҳәа», – азгәалҭеит аминистр.

Ахырхарҭа ҿыц ала аҧыррақәа мҩаҧнагалоит 50 ҭыҧ змоу аҳаирплан Bombardier CRJ 100/200, мчыбжьык ахь знык лаҵара 6 инаркны жьҭаара 15 рҟынӡа. Аҧсынтәи, Башкириатәи аҳтныҟалақь ахь иҧырлоит хашала (асааҭ 15:25 рзы, уахьынтә арахь – ҧшьашала (асааҭ 09:20 рзы).

Ишдыру еиҧш, Аҧсни Урыстәыла атәылаҿацәқәеи, еиуеиҧшым ақалақьқәеи рыбжьара аҳаиреимадара хацыркын лаҵарамза 1, 2025 шықәсазы. Иахьазы аҳаирҭа еимадара рыбжьоуп Москва, Нижни Новгород, Ханты-Мансиискь, Санкт-Петербург, Уфа ақалақьқәеи В.Г.Арӡынба ихьӡ зху Акәатәи жәларбжьаратәи аҳаирбаӷәазеи. Аус рыдырулоит ахырхарҭа ҿыцқәа: Псков, Самара, Казан, Оренбург, Екатеринбург, Тиумен, Перм, Нальчик урҭ иаарласны избахоит ҳәа агәыӷрагьы ыҟоуп.

Аихамҩатә еимадара акәзар, еиҧҟьарада апассаҷьырцәа дәыҕбала рымҩангара иазхиоуп. «Ауаа аихамҩатә транспорт иазхьаҧшларц азы есҽны аусуракәа мҩаҧаагоит. Аихамҩа, афымца, адәыҕбақәа раанҿасырҭақәа ухәа рҭагылазаашьақәа еиҕьахтәуеит», – иҳәеит аҳәынҭқарратә усбарҭа «Аҧсны аихамҩақәа» аиҳабы хада Леонид Ҟәыра. Уи дазаатгылеит убасгьы, ахырхарҭа ҿыцқәа рҟынтәи адәыҕбақәа ныҟәаларц инагӡатәу аусқәа, урҭ аамҭакьаҿк иалагӡахап ҳәа агәыӷрагьы шаашырҧшуа.

Ҳазну амза 16 инаркны адәыҕба «Москва-Акәа» аныҟәара иалагоит есҽны, амза анҵәамҭа нахыс, аҧхын зегьы мышкы бжьых мышкы аныҟәара иалагоит адәыҕба «Санкт-Петербург-Акәа».

Иазгәаҭатәуп араҟа, 2025 ш. нанҳәамзазы мшынла «Шәача-Акәа» ахырхарҭаҟны ишыбжьаҭацаз апассаҷьыртә ӷба маҷ «Акосмонавт Павел Попович». Уи мчыбжьык ахь знык-хәашала иныҟәон. Зынӡа пшьынтә роуп ианныҟәаз, 798-ҩык рымаҭ аиуит. Аха сынтәа уи аныҟәара аамҭеихша иҵегь еиҳахоит ҳәа агәыӷра ыҟоуп Урыстәыла аиҳабыра рыдгылара ла. Иццаку аӷба маҷ «Комета» акәзар, «Шәача-Акәа» рыбжьара аныҟәара иалагоит лаҵарамза 15 инаркны октиабр мза нҵәаанӡа, мчыбжьыкахьтә ҩынтә – аҩашалеи аҳәашалеи, амҩа аҳәыҧса – 2800 маҭ артәоит.

Ажәакала, ҳаҗәлар рысасдкылареи ҳаҧсадгьыл аҧшӡареи зыблала избарц, гәаҭала изнырырц зҭаху бзиала иаабалаит.

Акыҧхь иазирхиеит
Ахра Анқәаб

Зылшамҭақәа шьардоу

И.Н.Воронов – 85 ш.

Лаҵарамза 8 рзы 85 шықәса ҵит Аҧсны иналукааша аҳәынҭқарратәи аҭҵаарадырратәи усуҩ, аҭоурыхҭҵааҩ, археолог, Аҧсны Иреиҳаӡоу Асовет адепутат Иури Николаи-иҧа Воронов диижьҭеи (лаҵарамза 8, 1941 ш. – цәыббрамза 11, 1995 ш.)

Аҧсны Ахада ихаҭыҧуаҩ Беслан Бигәаа, Аҧыза-министр Владимир Делбеи, ахада Иусбарҭа анапхгаҩы Беслан Ешбеи, Аиҳабыреи, Жәлар Реизара адепутатцәеи, аҭҵаарадырратә уаажәларра ахаҭарнакцәеи, аҭарауаҩ иуацәеи иҭынхацәеи, Иури Воронов ихьӡ зху абжьаратә школ № 3 аҭацәцәеи ашәҭышьҭаракәа шьҭарҭеит Аҧсны Аҳәынҭқарратә музеи аҧхьа иҟоу иҳаҭәыначҿы.

ААУ аҭоурыхтә факультет адекан Алик Габелиа еиҭеиҳәеит Аҧснытәи аҳәынҭқарратә университет аҿы ишаҧҵоу Иури Николаи-иҧа Воронов ихьӡ зху астипендиа, аҭарауаҩ ихьӡ ахуп аҭараиурҭа ииреиҳау аудиториақәа руакгьы. «Шамахамзар есышықәса ауниверситет аҿы имҩаҧысуеит «Воронов изку аҧхьарақәа», арҵаҩцәагьы астудентцәагьы алахәуп, уи акраҵанакуеит. Астудентцәа ирдыруазароуп Иури Николаи-иҧа аҧсуа ҭҵаарадырреи, кавказҭҵаареи рҟны илагала ду атәы. Иазгәоумҭарц залшом археологиатә ҭҵаарақәа рҿы Воронов илагала, уи аапсара ҟамҭакәа Аҧсны иҭиҵаауан.

Иахьа иҧсы ҭаҭгьы Иури Николаи-иҧа 85 шықәса ихыҵуан. Уи иҧсҭазаара трагедиала иҿахҵәеит, 1995 шықәса цәыббрамза 11 рзы. Ауниверситет аҿы аҭарауаҩ 85 ҳықәса ихыҭра аиубилеи иазку аусмҩаҧгатәқәа жәпакы азпхьагәаҭоуп. Иури Николаи-иҧа наунагӡа ҳгәалашәараҿы даанхоит, – иҳәеит Габелиа.

Аҧсуаҭҵаара зыхьӡ азынзыжьыз

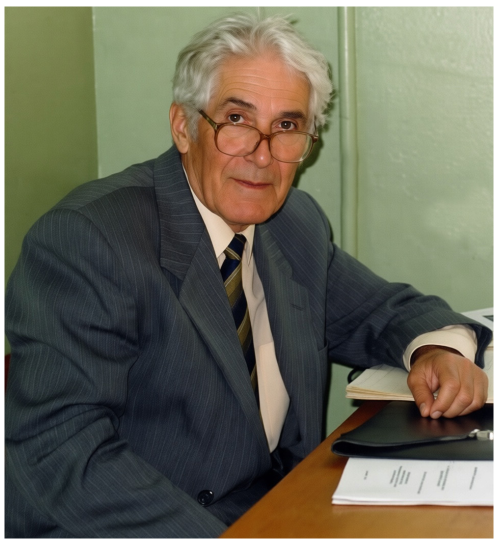

Академик Б.Е.Саҕариа – 100 ш.

Еицырдыруа аҭоурыхҭҵааҩ, аҭоурыхтә ҭҵаарадыррақәа рдоктор, апрофессор, Аҧсны акультуреи аҭҵаарадырреи рҟны зеаҧсазтәыз аусзуҩы, «Ахьӡ-Аҧша» аорден II аҩаӡара занашьоу, Аҧсны аҭҵаарадыррақәа Ракадемиа академик Баҕьәыр Саҕариа диижьҭеи 100 шықәса ҵит.

Баҕьәыр Еснаҭ-иҧа Саҕариа диит 1926 ш. маи акы азы Гәдоуҭа араион Аҷандара акыҭан.

Ростовтәи аҳәынҭқарратә университет аҭоурыхтә-филологиатә факультет даналга (1954), 1954-1958 шықәсқәа рзы апартиатә усураҿы дыҟан. 1961 шықәсазы аспирантураҿы иҭара хиркәшеит. Аусура далагеит Д.И. Гәлиа ихьӡ зху абызшәеи, алитературеи, аҭоурыхи ринститут (уажәы – Аҧсуаҭҵаара аинститут) аҟны, аҧхьа аҭҵаарадырратә усзуҩс, нас – аҟәша аиҳабыс, аҭҵаарадырратә усзуҩы хадас дыҟан. 1965 ш. ихьчеит акандидаттә диссертациа. Уи атемас иаман: «Аҧснытәи АССР аҧҵара». 1983 шықәсазы иихьчаз адокторҭә диссертациа иахьӡуп: «Аҧсны Асоветтә милаҭтә хәынҭқарратә шьақәгылашьа аҧҵареи арҕәгәареи» (1921-1938).

Баҕьәыр Саҕариа Аҧсны асовет аамҭазтәи аҭоурых инарҭауланы иҭиҵаауан, аихьӡарақәагьы ааирпшуан. Акыҧхь рбеит 270 инареиҳаны иҭҵаарадырратә статиақәа, инаҧы иҵихит 80 рҟынӡа аҭҵаарадырратә усумҭақәа, урҭ рхыҧхьаӡараҿы иҟоуп амонографиақәа жәаф, иара убас аизгақәа. Иҭҵаамҭақәа ирнырпшуеит, аҭоурых иашаҭәҟьа, ихаҭа еизигоз аматериалқәа шьаҭас ирыман. Урҭ зегьы иахьа уажәраанӡагьы, уажәынахыс еиҭагыло аҭҵааҩцәа рабиҧаракәа рзгьы хәарҭара рылоуп, еснагь ирызҿлымхазааует.

Аҭоурыхҭҵааҩ илагала бзиа ҟаиҵеит ихаҭа еизигоз, иипшаауаз, акыҧхь зирбаз рыла. Хадара злоу иусумҭақәа рызкуп Аҧсны амилаттә-хәынҭқарратә ргылара актуалра злоу апроблемақәа. Зехьынҷьара еилыхха иааирпшуеит, ганрацәала дрызнеины иҵәыригоит 1920-1930-тәи ашықәсқәа раан аҳәынҭқарратә ргылара аҷыдарақәа.

Иҭҵааратә усумҭақәа рыҩнуҵҟа аҭыҧ ҷыда аанырхьоит Асоветтә Аҧсны ахакәитреи аххьаҧшымреи ирзыкәҧоз ирызку аочеркқәа. Аҧсуа ҭоурыхҭҵаараҿы лагала бзиаңы еҕьаанхеит.

Аҭарауаҩ акыршықәса Аҧснытәи аҳәынҭқарратә университет аҟны алекциақәа дрыпхьон. Аҧсны аҭҵаарадыррақәа Ракадемиа анаҧҵаха, 1997 ш. алахәылас, агуманитартә ҭҵаарадыррақәа рыҟәша академик-маӡаныҟәгаҩыс далхын.

Баҕьәыр Саҕариа иҭҵаарата усура есааира амҽхак арҭбаауан. Аҧсны амилаттә хәынҭқарратә ргылара еиҧш, инаҧы рылакын аҧсуа милаҭ ракзаара аҭҵаара, насгьы ажәлар ркультуратә еилазаара ашьақәгылара, Аҧсны ареволиуциахаҿиҧтәра ҵысра.

Амонографиа «Аҧсны Асоветтә-милаттә хәынҭқарратә шьақәгылашьа аҧҵареи арҕәгәареи» (1921-1938) азы аҭарауаҩ 1992 ш. ианашьан Д.И. Гәлиа ихьӡ зху Аҳәынҭқарратә премиа.

Еиуеиҧшым ашықәсқәа рзы Акәа иҭыжьыз егьырҭ иусумҭақәа иреиуоуп: «Большевики Абхазии в годы первой русской революции» (1977), «Важная веха в истории Абхазии. (Сборник документов и материалов» (2002), «Национальное государственное строительство в Абхазии (1921-1931 гг.)»; «Образование СССР – продолжение дела Великого Октября» (1982); «О трагических страницах в истории Абхазии» (1995); «Советское стройтельство в Абхазии (1929-1937 гг.)».

1996 ш. аҧсышәала иҭижьыз «Македониатәи аҧсуаа» 1991 ш. рапҳьаӡа акәны иаазыркьаҿны икьыҧхьит агазеҭқәа «Аҧсны», «Республика Абхазия» рҟны. Гәҭакыс иман зегьы еидкыланы, ихарҭәааны, шәҟәны аҭыжьра. Аха Аҧсны Аџьынџьтәылатә еибашьраан (1992-1993) акырҭуа қәылацәа Аҧсны рымпыҵархаларц иаанақәырк, ихыкәкы изынамыгӡакәа иаанхеит. Еизгахьаз аматериалқәа Аҧсуа институт анырблуаз иалаӡит.

Ашәҟәы аннотациаҿы ишазгәаҭоу еиҧш, абылра иацәынхаз, насгьы акык-ҩбак ахыҵхырҭақәа ихы иархәаны акыҧхь иазирхиеит.

Ашәҟәы иацуп урысшәала икьыҧхьу адокументқәагьы. Аҭыжьымҭа иагәылоу аҭоурых даара актуалра алоуп Македониа инанагаз аҧсуаа рҭоурых инарҭбааны аҭҵааразы. Аҧхьаҟа ҳҭоурыхҭҵааҩцәа зызхьаҧшша ируакуп.

Ашәҟәы иагәылоу, акыр аинтерес зҭоу ируаку Македониа инанагаз аҧсуаа, автор ишазгәеиҭо еиҧш, иаанхаз 700-ҩык рыхьӡқәеи, рабхьӡқәеи, рыжәлақәеи роуп. Урҭ рыҩнуҵҟа иҟоу иреиуоуп: Абыхәба, Агрба, Агәымба, Аинаҧшь, Акылба, Акәаӡба, Ақәычба, Аҟаҩба, Аҟәсба, Алеиба, Аиба, Амҷба, Аӡынба, Арӡынба, Арсҭаа, Аншба, Аҳба, Аҧшинба, Аӡынба, Ажьиба, Аҵышәба, Ацәеиба, Ачуа, Аҩӡба, Дауҭиа, Коҕониа, Кәыркәнаа, Кьецба, Лагәлаа, Лакоба, Маршьан, Маргания, Ҭаниа, Плиа, Папба, Саҟаниа, Смыр, Барчан, Базба, Бигәаа, Быҭәба, Чазмаа, Ҩардан уҳәа.

Абарҭ аҿырҧшқәа иаҳдырбоит аҭарауаҩ Баҕьәыр Саҕариа иҭҵаарата усура аганқәа шыҭбааз, инеизакны Аҧсни аҧсуа жәлари рҭоурых ишазкыз.

Баҕьәыр Еснаҭ-иҧа Саҕариа иҧсҭазаареи иҭҵаарата усуреи ҿырҧшыгоуп еиҵагылауа абиҧаракәа рзы. Ианашьаз аҳамҭақәа иреиуоуп иара убас амедалқәа: «За оборону Кавказа» (1942), «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны» (1944).

Баҕьәыр Саҕариа иҧсҭазаара далҵит 80 ш. дшыртагылаз – 2005 ш. ноиабр 16 рзы.

В.Баалоу

Иаадыртит абаҟа

Мархьаул акыҭа Аџьынџьтәылатә еибашьра Дуӡӡа афырхацәа рбаҟа аиҭашьақәыргылара ашьҭахь иаадыртит. Иара дыргылеит 1989 шықәсазы акыҭа школ аҭакыраҿы. Абаҟа аиҭашьақәыргылара иалагеит 2025 ашықәсазы Урыстәыла Ахада игранткәа Рфонди араиони акыҭеи рнапхгара рыцхыраарала.

Абаҟа афырхацәа рыхьӡқәа зныз ахаҳәҟьаҧсқәа рыҧсахит, алашарбагақәа шьақәдыргылеит, акәша-мыкәша еиҿыркаит. Уи аартра иалахәын араион ахада Саид Ҳаразиа, акыҭақәа рхадацәа, Абырҕәа рхеилаки араионтә Еизареи рхаҭарнакцәа, ашколхәыҷқәа. Дара абаҟа амҵан ашәҭқәа шьҭарҭеит, иҭахаз минутктәи аҿымтрала иргәаладыршәеит.

Акиберспорт алҵшәақәа

Уажәазы – ахҧатәи аҭыҧ

Аҧснытәи акоманда «Cha Cha Gaming» аиааира агеит Адыгеиа имҩаҧысуаз акомпиутертә хәмарра «Dota 2» аицлабраҿы.

Акоманда акапитан Аинар Смыр ишиҳәаз ала, аицлабра иалахәын Ареспублика Адыгеиеи Краснодартәи атәылаҿацәи рҟнытә 12 команда. «Аҳәмарыҩцәа иаҧсаз ракәын, аха цьаргьы ҳаҭамхазакәа аицлабра ҳахысит, аиааира агарагьы ҳалҳаршеит», – ҳәа азгәеиҭеит иара.

А.Смыр иҳәеит аицлабраҟны Аҧсны ахаҭарнакс акәзаара акомандаз аҭакҧхыкәра ду шаҭаз. Уи аилазаараҿы иҟан: Давид Коҕониа, Георги Бжаниа, Алеқсандр Адамиа, Асҭан Адлеиба.

Аҧсны акиберспорт ассоциациа шьаҭаркын 2024 шықәсазы. Ари аамҭа иалагӡаны Аҧснытәи алига A-MAJOR аицлабра дуқәа рҿы иқәгылахьеит, урҭ рхыҧхьаӡараҿы иҟоуп Адыгеиа имҩаҧысуаз Counter-Strike 2 аҿы аицлабрагьы, уаҟа иара ахҧатәи аҭыҧ аанкылеит.

Лылаԥш агәашәаахь ихоуп

Агәыӷра

Гугуца Цьыкырба

Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа амшныҳәа ааигәахацыԥхьаӡа уи иацу ахьаа аҿаанартуеит. Ахәра ззынажьыз агәараҭақәа ибылбылуа ргәаҵа иҭаҵәаху агәырҩа рықәыӷәӷәоит. Иарбан аԥсуа қыҭазаалак аҟны Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа иалахәыз аҭаацәарақәа иҷыдоу, еиқәдырхаз аҭоурыхқәа рымоуп.

Аԥснынтә еибашьра 55 ныզқьҩык цеит. Урҭ рахьтә 17,5 ныզқьҩык аибашьцәа рыҩныҟақәа рахь изымхынҳәит. 23-ҩык ирееиҳаӡоу ахьӡ ҳаракы «Асовет Еидгыла Афрхаҵа» рыхҵахеит, Аԥснынтә еибашьуаз 900-ҩык аҳәса рылан. Убарҭ аҳәса еибашьуаз инарываргылан урыхцәажәар ҟалоит анацәеи, аиҳәшьцәеи, зԥацәеи, зашьцәеи рзыԥшра зыԥсҭазаара азызкыз. Ирыцҳара дуӡӡоуп урҭ рсиақәеи рҭоурыхқәеи ахьеидкылам иахьанӡа. Аҭоурыхқәа рахь сиасаанӡа исҳәар сҭахуп сзыхцәажәо ақыҭа иадҳәалоу аҳҭысқәа шҵаулоу. 1941-1945 ашықәсқәа рзы Аҵьынҵьтәылатә еибашьра ду ахь Мгәыӡырхәаа 700-ҩык цеит, уахьынтә 106-ҩык зымхынҳәӡеит. Ихынҳәыз рхыԥхьаӡараҿы ҩажәеи ҩба шықәса нагӡаны изхымҵыцыз, иабиԥазаҵәыз Матуа Иасон Бесиԥа дыҟан.

Матуа Бес зажәа иазыӡырҩуаз, зажәа ылҵуаз аиҭарсреи акрыҭиреи инапы алакын. Изларҳәо ала, уи усҟантәи аамҭазы Ҭырқәтәылантә аалыҵқәа ааигон. – Исгәалашәоит, – лҳәеит Бес иԥҳа Евгениа (Жениа), – ачыҭ меигӡарахда иҳаман, заагарҭа маҷыз, иӷарыз, сан ишаны ирылҭон. Ашҭа данҭыҵуаз акы ааилаҳәаны илгалон, акгьы ҳазрыцҳаӡамызт…

Матуа Беси иԥшәма Чхетиа Еленеи ахшаа рааӡеит. Рыҳшаара ирхылҵыз реиԥш дшысабиз ари аҩнаҿы ааӡара бзиа лырҭеит ранду лаҳәшьаԥҳа Арсиа Таниа. Ашҭа еиҵҳәа ду аҿы аҩны иақәнагоз гылан, ахәыҷқәа зегьы ишрылшоз рнапы рыдкылан ирааӡон: Иасон, Таниа, Хьымка, Татчка, Евгениа (Жениа).

Аҭаацәара реиҳабы Иасон даара еилыҷҷаз ҷкәынан. Уи аԥсуа арԥыск илаз, зегь илан: ашәарыцара, аҽыкәтәаара, анхара… Усҟан Афон иҟаз агимназиа қәҿиарала ихиркәшеит. Уи ашьҭаь Мгәыӡырхәа ақыҭан бригадирс дыҟан. Даашьаӡомызт, – лҳәеит иаҳәшьа Евгениа (Жениа). Иусушьеи иеиҿкаашьеи рзы Мгәыӡырхәа ақыҭан акомҿарра дахадыргылеит. Иҽы днақәтәаны ақыҭа еимидон, еиҿамск иакәын, иԥсы ҭаны дҳамазҭгьы акы илҵыр ҟаларын…

Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа ианалага Мгәыӡырхәа ақыҭан аиҳабыратә абиԥара зегьы ргеит. Нас, ақәыԥшцәа аибашьра разыҟаҵара ҳасабла Баҭымҟа идәықәырҵон. 1941 шықәса анҵәамҭазы Матуа Иасони, уи иаб иашьа иԥа Матуа Қасеи ҽазыҟаҵара ҳасабла иргаразы иааит. – Исхашҭӡом, – лҳәеит Жениа, рҩыџьегь аҽқәа рыман, ҳгәара ҭбаан, аҽқәа дырхәмарит, иччеит, ихәмарит, ҳгәыдыркылеит. Сан рыцҳа, лԥыраҳәа аалыҿшьуа дҵәуон… Инаскьаагеит. Уи нахыс, сара урҭ рҿаԥшра насыԥс анцәа исимҭеит…

Матуа Иасон иаб Мгәыӡырхәа ақыҭан раԥхьатәи аихатә гәашә ҿазҵаз уаҩын. Иара дныҟәаҩын, уи инаҟәарақәа рышьҭахь, ус иҳәалон: «Атәылақәа збахьеит ирацәаны, сныҟәаҩуп, аха Аԥсны еиԥш иԥшӡоу тәыла саламԥшӡацт, - ҳәа. Иара 45 шықәса дшырҭагылаз, иаалырҟьаны дычазаҩхеит. Иуацәа ауардын дақәҵаны ақалақь ахь дыргар рҭаххеит. Аха, иара иҽримҭеит, ахьаа шимазгьы иҽы дақәтәаны дцеит. Аха, ацхыраара ирҭаз имыхәаакәан иԥсҭазаара далҵит.

Ахаҵамԥҳәыс ҳәа изышьҭаз Чхетиа Елена хәҩык ахшаара рааӡараҿы аҵьабаа дуӡӡа лбеит. Аҵьабаа акәӡамызт, лыҷкәын игәхьаагара, мцаны илыцран. Иасон Баҭым дахьынӡаҟаз дылбеит. Уи мызкы иазынаԥшуа азыҟаҵара данахыс, иӷәӷәареи иеиҿкаареи азгәаҭаны аруаа драԥхьагыланы Ԥсҳәыҟа еибашьра ддәықәырҵеит: – Ҳан адгьыл дацҳауан,– лҳәеит Жениа, – лыҷкәын ихабарк аилкааразы, аха иара иҟынтә еилкаа лымамызт, асалам шәҟәқәа ааӡомызт. Акызаҵәык иахьеилылкаа сыздыруам Смоленскҟа ддәықәырҵеит ҳәа лҳәалон…

Аибашьра цонаҵы Иасон иан Елена лыԥҳацәа лываргыланы аколнхараҿы илылшоз зегьы ҟалҵон. – Сара сҭаацәара среиҵбын, – лҳәеит Жениа, – сқәыԥшӡа сыҟан. Иахьа 87 ш. сырҭагылоуп, усҟан исхыҵуаз шәаӡхәыц. Акызаҵәык, исхашҭӡом иаанымгылаӡакәан, аус шыруаз. Сан ашацкыра даҵагылан дгылон. Иаҳфоз лырхион, нас аҭаҭын, ачаи, аҟанҷ илылшоз акаҿы даанымгыло махәҿала аус луан. Жениа лаҳәшьагьы ларгьы ран илышьҭан, илыцхраауан. Дааԥсаны данаатәоз, ус ҳалҳәон: – Шәаб ақытаҿы акәымкәа даҽаџьара дцар шәысзааӡаӡомызт, ара шәаб иашьцәа, иуацәа ҳацхраауеит, урҭ рыцхыраара акырӡа исыхәоит – ҳәа.

Чхетиа Елена даара иӷәӷәаз ԥҳәысын, аха лԥазаҵә ихабар ахьылзымдыруаз даӡрыжәит, нас дыхәнажәеит… Аха ақәра ду нылҵит, зхы аԥсҭазаара азымҭаз, аҭаацәара иреиҵбыз Евгениа лрыцҳашьара акәзар ҟалап лыԥсҭазаара иацызҵаз. – Ҳан мыткәмала мацара адәы дықәын. Лареи сареи ҳзы иҟаз сашьа иакәын. Уи избахә, изҳашьа, аибашьра дышцаз зегьы ҳгәалаҳаршәон, ҳизхәыцуан, ԥсҭазаарас иҳамаз Иасон иакәын… лҳәеит Жениа.

Аибашьра Ду еилгеит, ана-ара иаауа иалагаз аветеранцәа рымцахәқәа еиқәылеит. Убас, аибашьра ахьтә ихынҳәыз Ҭарба Даҭа, Иасон иҭаацәа рҿы дааит. Даҭеи Иасони афронт аҿы еиқәшәаахьан, (ақалақь лгәалашәаӡом) уи абас ҳаиҳәеит: – Иасон ҳархәҭаҿы командирс дыҟан. Уи даара еилҟьаз, иӷәӷәаз уаҩын. Ҳара қыҭак ҳаицалҵит, еишьцәак реиԥш ҳаизыҟан, аибашьцәа зегьы рзы аамҭа шиоулак асалам шәҟәқәа рзиҩуан… Абраҟа Жениа лоунытә дқәыԥсычҳауа илҳәеит Иасон иҟынтә изакәызаалак салам шәҟәык шырмоуз, уи ашәҟәқәа џьоук ибжьырхуан ҳәа цәаҩас илыман. Ес-шаргьы Жениа лшьаҿа злеихылгоз лашьа заҵә изку ахәыцрақәа рылоуп.

Очамчыра инхоз Воуба Тыгәџьара Иасон избахә дшалацәажәоз, Жениа лҿынӡа иааӡеит. Длыԥшааит.

– Матуа дааит, ҳәа аниарҳәа, иара Иасон иакәыз џьышьа алаӷырӡ даганы дылԥылеит. Иасон ихабар шыҟам анеиликаа, акыр данихцәажәа, ашьҭахь абас иҳәеит: – Сидкыланы симан, ԥшыхәра ҳаицҵон, иара аҵыхәтәан ахәра ӷәӷәа иоуит. Иарӷьажәҩа ахы акәшәеит, уаҟа саргьы сыхдырра сцәыӡит икаҳаз арҭҟәацга иахҟьаны, иареи сареи уи ашьҭахь уаҳа ҳаиқәымшәаӡеит…

Матуа Иасон Бес-иԥа апатреҭ аҭыхра бзиа ибаӡомызт. – Саналаӡом!– ҳәа мап ацәикуан. Иан Баҭым дылбаразы даннеи диҳәеит: – Иасон угәхьаазгоит, упатреҭ ҭых, нас иахьаҳбарҭоу иқәҳаргылоит, ҳахәаԥшуеит,- ҳәа иҭырхыз ауп иахьа аҩны иҟоу.

Мгәыӡырхәа ақыҭан иахьа Иасони уи иаб иашьа Қаса Матуеи зҭыҵыз ашҭахь изымхынҳәӡеит, урҭ хабарда ибжьаӡит. Матуа Иасон Бес-иԥа иаҳәшьа Евгениа зҿареи зажәреи зегьы зашьазаҵә идызҳәалаз, улмацәажәаргьы ахьаа лхы-лҿы ианубаалоит, ҵыхәаԥҵәара змам, лылаӷырӡқәа шаац иаауеит… Уи луаз ақьаад ианӡалом. Жениа лаҳәшьцәа ирхылҵыз ахшаареи урҭ рмоҭацәеи данрыхәаԥшуа, ҩныҵҟала дызбылуа амца еиқәтәоит.

– Сашьа Иасон, - лҳәон Жениа – сахьцалак саԥхьа дгылоуп, сгәы иҭоу иара иоуп, сгәаҟра еилызкаауа сҭоурых идыруеит, амала ахәыҷқәа, сгәыхь дсырбар сҭахӡам. Сашьа сара сыҷкәыназар иҭахын, саниы ахьӡ ҷыда Жора ҳәа сиҭеит. Уи сыԥсҭазаара дахәҭакуп, дагәыцәуп. Сашьазаҵә еиԥш иҭахаз, ихнымҳәыз рацәоуп.

Матуа Жениа лашьазаҵә изы лылаԥш иахьагьы агәашәаахь ишхац ихоуп.

Ацқьа Гьаргь иныхабаа

Иаартуп Аԥшьаҭыԥ

Ԥақәаш ақыҭан XI ашәышықәсазы иргылаз Ацқьа Ааӡбахгаҩ Гьаргь Аиааирагаҩ иныхабаа аус ауамызт шәышықәса инареиҳангьы. Аха, аамҭақәак раԥхьа ақыҭауааи агәыҳалалратә-уаажәларратә еиҿкаарақәак рхаҭарнакцәеи раԥшьгарала ихацыркын аиҭашьақәыргылларатә усурақәа. Урҭ раӷьырак нагӡоуп аҟнытә, лаҵарамза 5 рзы, Гьаргь Ацқьа Имш аламҭалаз, араҟа имҩаԥган ауахәама аԥшьареи ахәылԥазтәи Анцәаимҵаныҳәареи.

«Акыр жәашықәсақәа инарыцны ауахәама аус ауамызт, аамҭаказы адәқьан ыҟан, уи ашьҭахь аколнхаратә ҵәахырҭа. Ақыҭауаа уи аиҭашьақәыргылара азҵаара ргәы иҵхозижьҭеи акрааҵуан. Ҵыԥх уажәааны асаркьаласырҭа аиҭашьақәыргылара нап аҳаркит, уи ашьҭахь аԥшьаҭыԥ аҩнуҵаҟа, иахьазы иааизакны адәахьтәи аусқәа рыда 80 % рҟынӡа инагӡоуп. Ажәакала, макьаназы аусурақәа аҵыхәтәанынӡа ихыркәшаӡам, аҳәынҭқаррагьы ацхыраар ҟанаҵап ҳәа ҳгәыӷуеит», – иҳәеит Ԥақәашь ақыҭа ахада ихаҭыԥуаҩ Баҭал Ҳашба.

Ауахәама аҿаԥхьа ҿыц ргылоуп 1992-1993 ш.ш. рзтәи Аԥсны Жәлар Рҵьынҵьтәылатә еибашьра аан гәнаҳарала Лаҭа иҭархаз ргәалашәара ахьӡала иԥшьоу асаркьал акнаҳарҭа. Лаҵарамза 6 рзы, Ацқьа Гьаргь Имш аҽны, ҿыц иаарту Анцәаимҵаныҳәарҭаҟны имҩаԥысит аныҳәатә џьартә ныҟәара зцыз иԥшьоу алитургиеи адинхаҵаратә чыс агьамабареи.

Ацқьа Ааӡбахгаҩ Гьаргь Аиааирагаҩ иуахәама ахылаԥшҩыс даҭоуп – аиреи Аб Далмат (Гоԥиа).

Ауахәама аартра аан иҟалеит иџьоушьаша даҽа хҭыскгьы: заамҭала еицырдыруаз апап Елызбар Ачба иџьар, имаҭацәа рмаҭацәа Алықьсандри Асҭамыри ҳамҭас аԥшьаҭыԥ иазнаргеит.

«Аԥсны акоманда» адиректор хада Гьаргь Габуниа иажәақәа рыла, иаарласны ауахәамаҿы иқәыргылахоит архитектуратә рлашагақәа. Уи мҩаԥыргараны иҟоуп апроект «Акультура алашара цәаҳәацыԥхьаӡа» аҳәаақәа ирҭагӡаны.

Анцәа Ду илаԥш хаа еснагь ирхызааит ҳажәлар!

Акиноплакат «Аиааира»

Ацәыргақәҵатә зал хадаҿы

Асовет киноплакат "Аиааира" ацәыргақәҵа аатит Аҟәа Ацәыргақәҵатә зал хадаҿы. Афотоҭыхҩы, арежиссиор Ибрагим Ҷкадуа арратә тематика иазку аплакатқәа еизигоижьҭеи 15 шықәса инарзынаԥшуа иҵуеит.

"Фазиль Искандер иҩымҭақәа ирылхыз афильмқәа ркиноплакатқәа реизгара салагеит, анаҩс аколлекциа аҽартбаait, уахь иалалеит Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа иазкыз егьырҭ афильмқәа рплакатқәагьы", – иҳәеит иара. Ҷкадуа игәалаиршәеит ҵыԥх, Аԥсны Абанк Амузеи аҟны аиԥш зеиԥшу ацәыргақәҵа шымҩаԥысуаз. "Уи амҽхак еиҳа имаҷын, иахьымҩаԥысуаз аҵакырагьы маҷын. Сынтәатәи ашықәс иалагӡаны иаасхәақәаз ыҟоуп. Убри азы исыӡбеит ацәыргақәҵа еиҳа арҭбаара, концептуалла маҷк исыԥсахит. Хәҭакала арҭ политикатә плакатқәоуп", – ҳәа.

Аполитикатә плакатқәа еснагь акино иадҳәалаӡам. Иҟоуп, иаҳҳәап, афронт азы алотереиа амҩаԥгара иазку. Убас ала дара аидеологиатә политика шышьақәгылоз иазкны зымҽхак ҭбаау асахьақәа ҳдырбоит. Асовет киноплакат ацәыргақәҵа "Аиааира" еиҿнакааит "Москва Аҩны", иара мчыбжьык иаартызаауеит.

Ҭакԥхықәрала иазнеитәуп

Рашәарамза 5 инаркны

Аԥсны амшынҭалара хацыркхоит рашәарамза 5 инаркны ҳәа адырра ҟаиҵеит, аӷба маҷқәа рхылаԥшразы аҳәынҭқарратә инспекциа аиҳабы Ҭенгиз Сабуа.

Аҟәаракәа раартреи урҭ рхархәареи рзы ихымԥадатәу абжьгаракәа ирну ахәҭаҷ хадақәа хәба, зҭакԥхықәроу зҿылмҳара ҳаракыла иацклаԥшларц шакәу инаҵшьны иазгәеиҭеит иара.

Ахылаԥшратә ԥҟара хадақәа иреиуоу:

– аҽыкәабара ахьалшо аҟәаракәа рҟны аԥсеиқәырхагатә ҭыԥқәеи аԥсеиқәырхаҩцәеи ихымԥадатәны рыҟазаара;

– аӡсара ахьынӡауа (узхысыр иҟамло аҳәаа) адыргаҷыдақәа рыла иарбазароуп;

– аӡаҵа рыцқьазароуп;

– амшын аҭалара ахьалшои иахьшәарҭои реҩдрааразы адыргақәа (абираҟ хәыҷқәа) ықәыргылазароуп;

– аӡаҟны ацхыраара зҭаххо рзы агьежь хәыҷқәа рыла, аӷба маҷ азы амҩа алкаазароуп.

Аҟәаракәеи, уаҟа аҽыкәабарҭа ҭыԥқәа раартреи ирыдҳәалоу аҭахракәа рынагӡаразы аҭакԥхықәра, араионқәеи ақалақьқәеи рхадаракәа рнапы иануп.

Баграт Шьынқәба – 109 шықәса

Агәалашәара амш

Алиса Гәажәаԥҳа

Апоет, апрозаик, алингвист, аҵарауаҩ, афольклорист, ауаажәларратәи аҳәынҭқарратәи усзуҩ, афилологиатә ҭҵаарадыррақәа ркандидат, Аԥсны аҭҵаарадыррақәа Ракадемиа академик, Аԥсны жәлар рпоет, Ҟабарда-Балкариеи Адыгатәылеи жәлар рышәҟәыҩҩы, «Ахьӡ-Аԥша» аорден актәи аҩаӡара занашьаз, Д.Гәлиа ихьӡ зху апремиа алауреат, СССР-и Аԥсни рышәҟәыҩҩцәа Реидгылақәа рлахәыла, Асоциалисттә Ҵьа Афырхаҵа ҳәа ахьӡ занашьаз Баграт Уасил-иԥа Шьынқәба имшира – маи 12 аены 109 ш. ҵит.

Есышықәса еиԥш, анышә дахьамадоу аҭыԥ ахь ашәҭ шьыҵәрақәа шьҭарҵарц, дыргәаладыршәарц имҩахыҵит: Аԥсны Аҳәынҭқарра Ахада Бадра Гәынба, уи ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа, Аԥсны Аԥыза-министр Владимир Делба, уи ихаҭыԥуаа Џьансыхә Нанба, Вараздат Миносиан, Ҭарашь Ҳагба, аԥсуа интеллигенциа рхаҭарнакцәа, ашәҟәыҩҩцәа, ауаажәларратә усзуҩцәа, арҵаҩцәа, аҿар, астудентцәа, ашколхәыҷқәа.

Аԥсны жәлар рпоет Б.Шьынқәба игәалашәара амырӡра иазкыз аиқәшәара аартуа, Аԥсны ашәҟәыҩҩцәа Реидгыла ахантәаҩы Вахтанг Аԥҳазоу дазааҭгылеит, Б.Шьынқәба иԥсҭазаареи ирҿиаратә мҩеи. Уи иқәгылараҿы инаҵшьны иазгәеиҭеит, апоет дызнысыз амҩа шымариамыз, арҿиаратә ус инаваргыланы, алитература амаҵ азура инаҷыданы ганрацәалатәи иусура амҽхак шыҭбааз, ауаажәларратәи аҳәынҭқарратәи усзуҩык иаҳасабала иҵьабаа шырацәаз.

«Аамҭа уадаҩқәа раан, аӡәы ҳәа ҳажәлар рҿахәы зҳәоз, ҳажәлар рдоуҳатә ԥызацәа ируаӡәкыз апоет, аҵарауаҩ, ауаажәларратә усзуҩ игәалашәара амш, аԥсуа жәлар ҳдоуҳатә культура адаҟьақәа ируакны, акрызҵазкуа рыцхәны иаанхоит еснагь. Избанзар, уи алитературатә ҭынха иаҳзынижьыз хәызмам ҳамҭоуп, иҩымҭа хьыршәыгәқәарыла, Аԥсны анҭыҵ, егьырҭ амилаҭқәа рбызшәақәа рахь реиҭагарала ҳаицырдыруа, аԥсуа литература рдыруа иҟалеит», – иҳәеит уи.

Анаҩс, ажәа иман Аԥсны жәлар рартист Нодар Ҷанба напхгара зиҭо, Б.Шьынқәба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи афестиваль «Ахаҳә-еиҩса» аиҿкааратә комитет ахантәаҩы ихаҭыԥуаҩ, Аԥсны жәлар рсахьаҭыхҩы Нугзар Логәуа.

Уи иажәа хацыркуа иазгәеиҭеит, Б.Шьынқәба «Амҳаџьыраа ргарашәа» анаԥиҵаз 20 шықәса шракәыз ихыҵуаз, аха дышқәыԥшызгьы аҩымҭа хатәарақәа раԥҵара шилшахьаз. «Хаҭала, «Ахра ашәа» ада имҩыргьы деицырдыруа дҟалон, аха уа даанымгылеит. Ароман «Ахаҳә еиҩса», ароман «Ацынҵәарах» иадҩыло иҟоуп. Ҷыдала, «Ахаҳә еиҩса» еиҟәшаны иҟоу ҳажәлар, мшын нырцә инхо ҳџьынџьуааи ҳареи ҳаидызкыло, ҳҭоурых зегьы, ажәытәӡа инаркны иахьа уажәраанӡа иаазырԥшуа, изгәылоу ҩымҭа дууп. Аԥсуа жәлар, ҳанхашьа-ҳанҵышьа, ҳҵас, ҳқьабз, ҳабзазашьа, ҳдунеихәаԥшра нарҵауланы, мҽхакы ҭбаала ианыԥшуеит ари ароман аҟны. Убри инамаданы Жәларбжьаратәи афестиваль аиҿкааратә комитет «Ахаҳә еиҩса» ахьӡгьы ари ароман аҟнытә иаауеит», – иҳәеит уи.

Хаҭала, аиҿкааратә комитет ашьақәгылашьеи ахықәки дырзааҭгыло, Н.Логәуа иазгәеиҭеит, шықәсык аԥхьа Аԥсны Аҳәынҭқарра Ахада иҟны иаԥҵаз Б.Шьынқәба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи афестиваль ҷыдала напхгара шаиҭо Аԥсны Ахада Бадра Гәынба.

Уи иажәақәа рыла, шықәсык аахыс аусмҩаԥгатәқәа ирҿуп, мҽхакы ҭбаала ҽааны уажәааны имҩаԥгахараны иҟоу Жәларбжьаратәи афестиваль рҽазыҟарҵоит. Н.Логәуа излеиҳәаз ала, афестиваль аартра еиҿкаахоит аҳҭнықалақь Аҟәа, анаҩс, иацҵахоит апоет иқыҭа гәакьа, иҩны-музеи ахьеиҿкаау Ҷлоу. Иазгәаҭоуп еиуеиԥшым аусмҩаԥгатәқәа, ганрацәала иазнеитәхоит зырҿиареи зыуаажәларратә ԥсҭазаареи амҽхак ҭбааз уаҩны дызлаҟаз ала.

Иазгәаҭоуп еиуеиԥшым аҭҵаарадырратә конференциақәа, астудентцәа, ашколхәыҷқәа рыбжьара еиҿкаахоит арҿиаратә еицлабрақәа уҳәа.

Б.Шьынқәба игәалашәара амш хыркәшан Аҟәатәи актәи, ахәбатәи, ажәабатәи абшьаратә школқәа рҵаҩцәа рықәгыларала. Урҭ рыԥхьеит апоет иажәеинраала лыԥшаахқәа.

Ҳәарада, Б.Шьынқәба иаҳзынижьыз алитературатә ҭынха, уи иҩымҭақәа шаҟа ургәылаԥшуа аҟара иуныруеит, еилукаауеит аԥсадгьыл абзиабара закәу, аԥсуа бызшәа агәыблра, уаҵәтәи амш ахь ухьанарԥшуеит. Аҿар рзы ихшыҩрҵагоуп, иааӡагоуп.

Лыҭҵаамҭақәа хәарҭара рылоуп

Зылаԥшҳәаа ҭбааз

Аҭоурыхҭҵааҩ, аетнограф, аҭоурыхтә ҭҵаарадыррақәа ркандидат Лили Акаба диижьҭеи 105 шықәса ҵит.

Лили Хәыршьыҭ-иԥҳа Акаба диит 1921 шықәса маи жәаҩа рзы Аҟәа ақалақь аҟны. Москватәи аҳәынҭқарратә университет аҭоурыхтә факультет далгеит. Уи ашьҭахь СССР аҭҵаарадыррақәа Ракадемиа аетнографиа аинститут аҟны аспирантура дҭалеит. Рҵаҩыс длыман еицырдыруаз аҵарауаҩ, аетнограф, кавказҭҵааҩы, апрофессор Марк Косвен. Лҵара анылыркәша илыхьчаз акандидаттә диссертациа иахьӡуп: «Очамчыра араион аԥсуаа».

1954 шықәса инаркны ҭҵаарадырратә усзуҩыс аусура далагеит Д.И. Гәлиа ихьӡ зху абызшәаеи, алитературеи, аҭоурыхи ринститут (иахьа – Аԥсуаҭҵаара аинститут) аҟны. Аамҭақәак рышьҭах, аҭҵаарадырратә усзуҩы еиҳабыс дыҟан, анаҩс – аетнографиа аҟәша аиҳабыс. Аҵыхәтәан аетнологиа аҟәша аҭҵаарадырратә усзуҩы хадас аус луан.

Лыҭҵаарадырра азкын аԥсуаа ретнографиа аҭҵаара: абзазареи акультуреи, аҭаацәаратә еизыҟазаашьақәа, аԥсуаа рынхарҭақәа, ртрадициақәа уҳәа. Урҭ ирылукауеит аԥсуаа аҭла, абна, ашьхақәа уҳәа рынцәахәқәа рымҵаныҳәара иадҳәалоу ақьабзқәа. Лыҭҵаамҭақәа рҟны инарҭбааны лхы ialырхәон аԥсуаа рфольклор, рбызшәа, рҭоурых, рыкәша-мыкәша иҟаз ажәларқәа ркультура иаҿырԥшны.

Л. Акаба ишазгәалҭоз ала, рынцәахәқәа зегьы дреиҳауп Анцәа. Иара иоуп зегьы змадоу, зегьы ирхылаԥшуа. Лусумҭақәа аҭоурыхҭааҩцәеи аетнографцәеи рзы даара хәарҭара рылоуп, имҩақәҵагоуп, иааӡагоуп, аԥсуа ҭҵаарадырра иахәҭакуп.

Ҵабыргны, Л. Акаба лусумҭақәа хә-змаӡам роуп аԥсуа етнографиа ԥхьаҟазы аҭҵаараҿы. Ҩеижәижәаба инареиҳаны аусумҭақәа авторс дрымоуп. Ҿырԥшыс иаагозар, ашәҟәы «Мифы народов мира» иагәылоу рахьтә статиақәак лара илҩит.

«Абхазы Очамчырского района» (М., 1955) еиԥш, Аҟәа иҭлыжьит аусумҭақәа: «Из мифологии абхазов» (1976), «У истоков религии абхазов» 1979), «Исторические корни архаических ритуалов абхазов» (1984), «Избранные труды»: в 2 т. (2021).

Лили Хәыршьыҭ-иԥҳа Акаба лыԥсҭазаара далҵит 2010 ш. ноиабр 15 рзы.

В. Ажәанба

Ахәыҷқәа рдунеи аҭаара

Арҿиаратә еицлабра

Х-номинациак: «Иреиӷьу ажәеинраала», «Иреиӷьу ажәабжь», «Иреиӷьу асахьа» рыла ишьақәгылоу, Аԥсны араионқәеи ақыҭақәеи ирыҵаркуа ашколқәа рҟнытә ахәыҷқәа злахәыз арҿиаратә еицлабра мҩаԥган ахәыҷтәы журнал «Амцабз» аредакциа аҟны.

Апоетесса, ахәыҷтәы журнал «Амцабз» аредактор хада Гәында Сақаниаԥҳа лаԥшьгарала еиҿкааз ари арҿиаратә еицлабра хықәкыс иамоуп абаҩхатәра злоу ахәыҷқәа арҿиарахь ирымоу агәаҳәара аҿымцәаареи, аҵҵареи, еиҳа разхьаԥшреи рзы агәацԥыҳәара рыҭара.

Арҿиаратә конкурс аҟны еиуеимԥшым ашколқәа рахьтә 21-ҩык ахәыҷқәа алкаахеит. 10-ҩык актәи аҭыԥқәа ранашьан, 11-ҩык – аҩбатәи аҭыԥқәа. «Амцабз» аредакциа аҭыӡқәа рҿы иубарҭан раԥхьаӡатәи лусумҭа хәыҷқәа рыла еиҿкааз аҵәыргақәҵаҿы лхәыҷтәы дунеи еиуеиԥшым ԥшшәы ссирла ихырҷаны раарԥшра лылшеит Баграт Шьынқәба ихьӡ зху Аҟәатәи актәи абжьаратә школ аҵаҩы Даниела Кәурт-оғлы.

Арҿиаратә еицлабра аҟны иалкааз ахәыҷқәа зегьы иранашьан аԥшьаратә шәҟәқәеи, еиуеиԥшым ахәыҷтәы шәҟәқәеи, аԥаратә ҳамҭақәеи рыцҵаны.

Арҿиаратә еицлабра аартуа апоетесса, ахәыҷтәы журнал «Амцабз» аредактор хада иазгәалҭеит, асеиԥш аицлабра аихшьала, алҵшәа бзиа ахылҿиаара ныҳәа дуны ишылыԥхьаӡо.

«Ахәыҷқәа арҿиаратә гәаҳәареи агәацԥыҳәареи ирнаҭо инаҷыдангьы, еибанардыруеит, еизааигәанатәуеит, аимадареи аиҿцаареи рыбжьанаҵоит. Уи, ҳәарада, аԥхьаҟатәи рырҿиара аизҳара иацхраауеит, ргәы азҭанаҵоит» – лҳәеит уи.

«Ахаангьы, аҩымҭа хәыҷқәа аԥызҵоз ахәыҷқәа ажурнал «Амцабз» ахь имҩахыҵуан. Ари ажурнал хәыҷтәы журналны излаҟоу ала, раԥхьа рҩымҭа хәыҷқәа «Амцабз» ахь иааргон. Уи атрадициа бзиа еимԥмырҟьаӡакәан, иацҵо дааиуеит, иахьа ажурнал аредактор хадас иҟоу, апоетесса Гәында Сақаниаԥҳа, – иҳәеит Аԥсны ашәҟәыҩҩцәа Реидгыла ахантәаҩы Вахтанг Аԥҳазоу арҿиаратә еицлабра аҟны иалкаахаз ахәыҷқәа дрыдныҳәало.

Иажәа хыркәшо иазгәеиҭеит, абиԥарақәа реимадара еснагь иҟазар шакәу, ишацҵатәу, уи уаҵәтәи ҳԥеиԥш, ҳдац-ԥашә шарҕәҕәо.

Хаҭала, 10 шықәса зхыҵуа Даниела Кәурт-оглы лусумҭақәа раԥхьатәи рцәыргақәҵа лыдиныҳәалеит Аԥсны жәлар рсахьаҭыхҩы Сергеи Ҵәыџьба.

«Раԥхьаӡа инаргыланы узыргәырҕьо хҭысуп ахәыҷы аҟазара дазхьаԥшуа, уи аганахьала аус луа дахьыҟоу. Аԥхьаҟа илзеиӷьасшьоит иреиҳау аҟәҿиарақәа инеиҵыху аҵәыргақәҵақәа реиҿкаара аҟны», – иҳәеит ақыцә азҟаза.

Арҿиаратә еицлабра аиҿкаара ацхыраара арҭеит: Ахәаахәҭраа аглыхратә наплакы, Афон-ҿыцтәи аҳаԥы, Риҵатәи аҳәырԥсарратә парк рнапхгарақәа, Аҟәа ақалақь Ахадара.

А. Хәырбыцԥҳа

Бзыԥҭа ақыҭан

Аиҭашьақәыргыларақәа

Бзыԥҭа ақыҭан ахәыҷырацәа заӡо Олесиа Кучеренко лыҩны амца ацралан иблит ааигәа.

Аха аамҭакьаҿла ахыб аиҭашьақәыргыларазы аусурақәа нарыгӡеит араион Ахадара, уажәазы аԥенџьырқәа рсаркьақәа рҭасареи ашәқәа рҿаҵареи рзы азҵаара рыӡбоит. Иазгәаҭоуп арҽеиратә усуракәагьы акоммуникациақәа рышьақәыргыларазы.

Иара убас Бзыԥҭа аҳабла аҩаршьҭрақәеи аӡыршьҭрақәеи ррыцқьара иалагеит. Аусурақәа мҩаԥысуеит Шаумиан имҩа аҟны. Аӡыршьҭрақәа анырдрыцқьалак ашьҭахь амҩадуқәа рҿы алашара ашьақәыргылареи абетонтә шьаҟақәа рарсреи азгәаҭоуп.

«Аԥсны»
№ 18 (21 709) маи 14 2026 шықәса
Шәаԥхьа зегь раԥхьа
apsnygazeta@mail.ru

Аҭаҷкәымҟьара алыҵшәа анхырҳагоу

Иахьақәку – ианаахо

Агәазыҳәара зцу иарбан усзаалак, аҟазара иалыҵшәамхарц ҟалом. Аҵыхәтәантәи аамҭақәа рзы Аԥснытәи «аҭаҷкәымҟьаҩцәа» аӡәырҩы атәыла анҭыҵ еиуеиԥшым аиндаҭларақәа рҟны ҩаӡара ҳаракыла иаадырԥшуа рҟазара агәеизҳара унамҭарц залшом.

Маи 6-9 рзы Гәдоуҭа М.Чычба ихьӡ зху ахәыҷтәы-қәыԥштә спортшкол аҟны имҩаԥысит, абокс азы Асовет Еидгыла аспорт азҟаза, Аԥсни Урыстәылеи зҽаԥсазтәыз азыҟаҵаҩ, Леон иорден занашьоу Роман Чрыгбаиа игәалашәара ахьӡала IX Жәларбжьаратәи атурнир. Уи рхы аладырхәит 13-14; 15-16 ш.ш. зхыҵуа ақәыԥшцәа 200-ҩык инарыцны, Урыстәыла еиуеиԥшым атәылаҿацәқәеи, Ҟазахсҭан, Узбекисҭан, Белорусиа, Татарсҭан, Чувашиа Нхыҵ-Кавказтәи ареспубликақәа уҳәа рҟнытә.

Атуринир алагара мышкы шагыз имҩаԥган абокс азы аҵара-ҽазыҟаҵаратә еизгара, зԥышәа ҳараку аспортсменцәа алархәны. Уи ҳәарада ихырҳагоу ԥышәоуп аҭаҷкәымҟьаҩцәа-қәыԥшцәа рзы. «Егьа удыруандаз ишмыцхәымхарыз» ҳәа баша иаурҳәаахуа. Аизгарақәа рҟны ҷыдала хшыҩзышьҭра рыҭан ақәыԥшцәа анаҩс изызҿлымҳахаша атехника-тактикатә зҵаарақәа.

Жәларбжьаратәи атурнир аҟны иалкаахаз Аԥснытәи «аҭаҷкәымҟьаҩцәа» иреиуоуп: Давид Аиба, Асхан Инаԥҳа, Давид Џьоџьуа, Леуарса Аџьынџьал, Георги Гындиа уҳәа иҵ.

Инамҩатәны араҟа иазааҭгылазарц ақәнагоуп ҳәа азысыԥхьаӡоит, ааԥын иалагӡаны Аԥснытәи «аҭаҷкәымҟьаҩцәа» реихьӡарақәа рыӡбахәгьы. Ааԥын иалагамҭоу март аԥхьатәи амшқәа рзы Москва – Одинцово имҩаԥысыз абокс азы Урыстәыла аԥхьахәгара алахәхара иазынархаз урыстәылазегьтәи аицлабрақәа «Кубок героев» аҟны аԥхьахәтә ҭыԥ ааникылеит, 2011 ш. рзы ииз, зыкапан 54 кь. инаӡо рыбжьара Ерасҭ Хьиба.

Амза аҽеиҩшамҭазы Аҟәатәи ахәыҷтәы-қәыԥштә спортшкол абокс аҟәша ааӡамҭацәа ируаӡәку Георги Битиев, 19 ш. имнаӡац рыбжьара адунеи ачемпионат аҟны аџьазтә медал даԥсахеит, Зеландиа Ҿыц еизгоу акоманда дахәҭакны.

Георги иахьазы Оклеандтәи абоксиортә клуб The Founary Boxing Cym дахаҭарнакуп. Аҽазыҟаҵарақәа дырхысуеит Зеландиа Ҿыц еицырдыруа аҭаҷкәымҟьаҩ-ҟаза Чада (Chop Chop) Милнс иҟны.

Март 15-22 рзы Калмыкиа аҳҭнықалақь Елиста имҩаԥысуаз, Аладатәи афедералтә округ аԥхьахәагара иазкыз, 2012-2013 ш.ш. рзы ииз реицлабрақәа рҟны, 70 кь зыкапан наӡо рыбжьара ахьтәы медал рылиԥааит Ерасҭ Чычба.

Агәыӡера, март анҵәамҭазы имҩаԥган ақәратә ҩаӡарақәа хԥа (2008-2009 ш.ш.; 2010-2011 ш.ш.; 2012-2013 ш.ш. рзы ииз) рыла еихшаз, 130-ҩык аспортсменцәа злахәыз, «аҭаҷкәымҟьаразы» Аԥсны ачеипионат. Уи мҩаԥысуан жәларбжьаратәи аиҿкаара IBA аԥҟарақәа инарықәыршәаны, акыр алыҵшәа шьахәқәагьы ааныԥшит. Аусмҩаԥгатә аӡбаҩ хадас дыҟан жәларбжьаратәи аҩаӡара змоу, зԥышәа ҳараку Валериан Арлан.

Арԥарцәа џьара акала ирыҵамхеит, ҳтәылаҿы рацәак инарҭбааны макьана аларҵәара змам аҭыԥҳацәа-ҭаҷкәымҟьаҩцәагьы. Март аҵыхәтәантәи амшқәа рзы, Москва имҩаԥысуаз ҩынтә адунеи ачемпион, хынтә Европа, 2012 шықәсазтәи аолимпиатә чемпион, зҽаԥсазтәыз аспорт азҟаза Софиа Очигова лаԥхьахәгаразы Урыстәылазегьтәи аиндаҭларақәа рҟны рҿалыркааит ҩыџьа Аԥсны аспорт азҟазацәа, Урыстәыла аспорт азҟазаразы акандидатцәа, аҭыԥҳацәа – Беата Арышԥҳаи Диана Мелкониани. Зыкапан 48 кь. инаӡо рыбжьара, Белорусиа ахаҭарнак дылиааины ахьтәы медал даԥсахеит Диана, зыкапан 58 кь. рҟынӡа инаӡо рҟны аџьазтә медал ланашьахеит, ари аспорт хкы иазҟазоу, зхыԥхьаӡара рацәаҩым аԥсуа ҭыԥҳацәа ируаӡәку, изныкымкәа жәларбжьаратәи аиндаҭларақәа рҟны аихьӡарақәа аазырԥшхьоу Беата.

Апрель аҽеиҩшамҭазы Санкт-Петербург аԥхьахәгара иазкыз аиндаҭларақәа рҟны 18 ш. рҟынӡа зхыҵуа, зыкапантә ҩаӡара 63,5 кь. инаӡо ақәыԥшцәа рыбжьара актәи аҭыԥ ааникылеит «Олимпииские надежды» ашкол ахаҭарнак Константин Ахба. Абаҩрҵәыра арратә институт (ВИФК) астудент Даут Гындиа иакәзар, зыкапан 71 кь. инаӡо рыҩаӡараҟны аџьазтә медал иҽаԥсеитәит.

Апрель 19 рзы, Москва аспорттә комплекс «Крылиа советов» аҟны, жәларбжьаратәи аспорттә еиҿкаарақәа Shamo Boxing Promotons-и Ratel Pro Fight-и еицымҩаԥыргаз «ҟазаралатәи аҭаҷкәымҟьара ахәылԥаз «Держись и Побеждаи» аҟны ԥшьҩык аԥсуа ҵеицәа ҩаӡара ҳаракыла рықәгылара азҿлымҳара ҕәҕәа цәырнагеит, ари аспорт хкы абзиабаҩцәа рҟны.

Константин Барцыц «инаршә» архиашьа иалҵшәахеит, испорттә бзазараҿы иҩбатәихаз, Евгени Тершуков ииааира. Герман Арџьениа ииааиракәа ԥшьбеитәит Руслан Савенков иаҵархарала. Дмитри Ԥалаванӡиа изгьы иҩбатәихеит, 79 кь. рҟынӡа зыкапантә ҩаӡара наӡо рыбжьара Асадбек Турсунов иахьиаԥигаз. Аиԥылара ахԥатәи аамҭеихшазы техникатә шьапықәҟьарала Алеқсандр Салтыков диааит «аҭаҷкәымҟьара» акаҵәарахь маҷ-маҷ ахалара иаҿу Нестор Џьанба.

Ԥшьҩык аԥсуа арԥарцәа қәҿиарала рықәгылара, ҳажәлар ирызцәырнагаз агәеизҳара иҩбанатәит апрель 24 рзы Уфа имҩаԥгаз атурнир «БЕТСИТИ, IBA. PRO» аҟны зҟазара ҳаракы иабзоураны, зыхьӡ наҩхьоу, ҳаамҭазтәи аԥсуа «ҭаҷкәымҟьаҩ ԥхьагылацәа» ируаӡәку Харитон Агрба, ахьӡ ҳаракы WBC Latino зҽаԥсазтәхьоу Филипинатәи Џьеральдо Инту иахьаԥигаз. 30 ш.зхыҵуа Харитон изы ари жәаатәи иааироуп.

Ишдыру еиԥш, Харитон Агрба испорттә еизҳараҿы аамҭақәак раԥхьа ажәаҟны ишырҳәо еиԥш, «ҭагәаҭасрақәак» шыҟазгьы, аҵыхәтәантәи аиндаҭлара мҩаԥган Дубаи, иаҳхысыз ашықәс ахыркәшамҭазы. Уаҟа Рубен Муноз диааины WBA аилазаараҿы аԥхьатәи аҭыԥқәа ааныкыло абоксиорцәа дшыруаӡәку шьақәирҕәҕәеит. Убасгьы, 2024 ш. аахыс имҩаԥигахьоу бжьеиндаҭларак рылҵшәақәа рыла Box Rec азгәаҭарақәа рҟны, адунеи аҿы ҳаамҭазы зыхьӡ нагоу, зҟазаратә ҩаӡара ҳаракӡоу «аҭаҷкәымҟьаҩцәа» 15-ҩык рсиа далоуп. Уи даҽазныкгьы иарҵабыргит уажәтәи ииааиргьы.

Ааигәа, 15-16 ш. зхыҵуа ақәыԥшцәа рыбжьара Урыстәыла аԥхьагәгаразы Чехов ақалақь аҿы имҩаԥысуаз аиндаҭларақәа рҟны, Санкт-Петербургтәи Михаил Митин диааины, зыкапан 70 кь. рҟынӡа инаӡо иқәлацәа ираԥигеит, Краснодартәи атәылаҿацә ахьӡала иқәгылоз Аԥсны аҵеи Сандро Цымцба.

Ҵабыргны абокс, ихьанҭоу спорт хкуп, аха Аԥсны уи иазҿлымҳау, зҟазарала аихьӡара ҳараккәа аазырԥшуа абиԥарақәа маҷым, уи атрадициа иахьа еихаҳауа иаазго рыӡбахә ауп ҳаззааҭгылазгьы.

Мҩамш! Жәларбжьаратәи акаҵәарақәа рыҩаӡарахь!

А.Амзацба

Аԥсны ахьӡала

Ахәашьара ҳаракы лырҭеит

Есымшааирагьы зҟазара уаршанхо, иаартуижьҭеи аамҭа рацәа зхымҵуа агимнастика Афедерациа ааӡамҭацәа рлыҵшәақәа удыргәырҕьоит.

Урҭ ируакуп Софиа Боџьгәуа ааигәа Омск имҩаԥысуаз жәларбжьаратәи атурнир «Путь к Олимпу» аҟны актәи аҭыԥ дахьаԥсахаз.

Аицлабрақәа ирылахәын 2015 ш. рзы ииз, адунеи зегь аҟнытә 50-ҩык агимнасткацәа. Раԥхьаӡа акәны ари атурнир аҟны Софиа дықәгылеит Аԥсны ахьӡала. Уи лҟазара ахьаалырԥшуаз рыԥшь-дисциплинак рҟны, аӡбаҩцәа еицҿакны ахәашьара ҳараккәа лзықәдыргылеит, ахьтәы медалгьы цырцыруа лыхда ихыршьит.

Аҵааҿтәи аҟазара

Ҳаџьараҭ ижәлантә

Урыстәыла ахәыҷтәы-қәыԥштә хокеи аҭоурых аҿы зыхьӡ нагоу акомандақәа ируаку «Академиа Молот 2009» амбахьчаҩ Максим Занҭариа иҩызцәеи иареи, аҵаақәшьқьрааратә арена «Барда» аҟны имҩаԥысуаз, 18 ш. рҟынӡа зхыҵуа ақәыԥшцәа рыбжьара, Пермтәи атәылаҿацә аԥхьахәгара иазкыз аиндаҭларақәа рҟны Ахраҿа иаԥсахеит, афиналтә еиԥылараҿы урҭ зцыхәмаруаз 4:0 ҳәа ираԥганы.

Ари аиааирагараҿы зылшамҭа маҷым дреиуоуп, атурнир аҟны «иреиҕьу амбахьчаҩ» ҳәа иалкааз, ҳтәылазы зынӡа иҿыцӡоу аспорт хкы аҟны есааира аихьӡара шьахәқәа аазырԥшуа Максим Занҭариа.

Жәаф шықәса зхыҵуа арԥыс ари аспорт хкы гәыблрала дазҿлымҳахеит ԥшь-шықәса анихыҵуаз инаркны. Уи аахыстәи аамҭақәа ирылагӡаны дыхәмаруан Москватәи акомандақәа: «Спартак», «Динамо», «Металлург» реилазаарақәа рҟны, аҵыхәтәантәи ашықәсқәа рзы Пермтәи академиа «Молот» аҟны иԥышәа еизирҳауеит.

«Ахокеи ахәмарра сҽаназыск раԥхьатәи аамҭақәа рзы жәылаҩс сыҽԥысшәон, аха анаҩс амбахьчара еиҳа сшамароу агәра зго салагеит, уахь сагьиасит. Азныказы, амбахьчаҩ ишәҵатәы ҷыда сзашьцыломызт, ахьанҭырахьтә иахысзыманшәаламыз аҟнытә, аха сҽашьсырцылеит маҷ-маҷ», – иҳәеит дԥышәарччо Максим, мызкы аԥхьа, иԥсадгьыл гәакьаҿы, аспорти аҿари русқәа рзы Аҳәынҭеилакы аҟны иԥылара аан.

Иара убас, ҳтәылаҿтәи аҿар рзы зынӡа иҿыцӡоуп ҳҳәаар ҳалшоит мҩашьарада «аҵаа ақәшьқьраара» ахкгьы. Апрель мза алагамҭазы «Сирус» аҵакыраҟны имҩаԥысуаз Краснодартәи атәылаҿацә аԥхьахә агара иазкыз аиндаҭларақәа рҟны қәҿиара ҳаракыла ибаҩхатәра аарԥшит, Шәача аҵаақәшьқьраара азыҟаҵара арегионалтә ҭыԥ хадаҟны зҟазара еиззырҳауа аԥсуа ҵеи, жәлар рфырхаҵа Ҳаџьараҭ ижәлантә Захар Кьахьба.

АПСНЫМЕДИА
Ареспубликатә ҳәынҭқарратә усҳәарҭа «Аԥсныmедиа»

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

аҭел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
аҭыӡҭыԥ: Аԥсны, Аҟәа ақ, Ажәанба имҩа, 9

Аредактор хада
Ахра АНҚӘАБ

Агазеҭ адҵала иҩым астатиа ахә аредакциа иазшәаӡом. Агазеҭ ахә–20 мааҭ.